

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

ANALÝZA ROZPOČTOVÉHO PROCESU OBCÍ V ČR

K 9609 40/2006
Knihovna JU - ZF

3114700418

Vedoucí práce:

Ing. Milan Jílek, Ph.D.

Autor práce:

Marie Fatrdlová

2006

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra účetnictví a financí
Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marie FATRDLOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku - pro české firmy**

Název tématu: **Analýza rozpočtového procesu obcí v ČR**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zhodnotit rozpočtový proces obcí v České republice s důrazem kladeným na ekonomickou podstatu a funkci rozpočtu.

Postup zpracování:

Autorka se zaměří na:

- a) funkci obecních rozpočtů,
- b) obecné zásady platné pro rozpočtový proces veřejných rozpočtů,
- c) platnou legislativní úpravu rozpočtového procesu obcí v ČR,
- d) praxi rozpočtového procesu obcí v ČR včetně sestavování střednědobých rozpočtových výhledů.

Východiskem zpracování bude rešerše odborné literatury k tématu a sběr dat a informací v obcích.

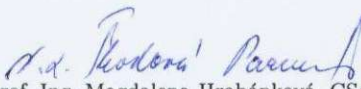
Rozsah práce: 40 - 50 stran
Rozsah příloh: dle možností
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

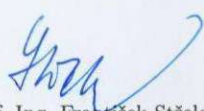
1. OATES, E.W. Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků. Finance a úvěr, 1991, vol. 41, (č. 6), s. 261-277
2. PEKOVÁ, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2003. 376 s. ISBN 80-7261-086-4

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan Jílek, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 1. března 2005
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDELSKÁ FAKULTA
studijní oddělení ①
Studentská 13
370 05 České Budějovice

prof. Ing. František Střeleček, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2005

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci na téma „Analýza rozpočtového procesu obcí v ČR“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 10. dubna 2006

Marie Fatrdlová

MARIE FATRDLOVÁ

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the budgeting process of municipalities in the Czech Republic applied to the South Bohemia region. In theoretical part of the work selected ideas are characterized. These are the fiscal federalism theory, regions in the Czech Republic and financing of the municipal authorities. Significance of the budgeting process and laws concerning budget setting that have to be followed are also characterized. There are differences in the budgeting process because of benevolent laws. The differences also come from splitting the municipalities to categories according to their size. The application part of the work is based on questionnaire research which was performed in South Bohemia region. 101 municipalities were inquired. There were divided into four groups: 0 – 500 inhabitants, 501 – 2000, 2001 – 5000, 5001 and more inhabitants. 65 returned questionnaires were analyzed. Answers from these questionnaires single questions for all the groups were analyzed. The result of the research is finding the answers concerning leading the municipality and the rules which have to be kept.

KEYWORDS

FISCAL DECENTRALIZATION, MUNICIPAL BUDGETS, BUDGETARY PROCEDURE

OBSAH:

1.	ÚVOD.....	6
2.	LITERÁRNÍPŘEHLED.....	8
2.1	TEORIE FISKÁLNÍHO FEDERALISMU	8
2.2	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE	11
2.2.1	Vývoj územní samosprávy ČR.....	11
2.2.2	Obec.....	12
2.2.3	Funkce - působnost obcí.....	14
2.2.4	Orgány obce v ČR a jejich činnost.....	15
2.3	FINANCOVÁNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	17
2.3.1	Funkce veřejného rozpočtu	17
2.3.2	Specifika rozpočtů územní samosprávy v České republice	18
2.3.3	Decentralizovaný peněžní fond v územním rozpočtu	19
2.3.4	Bilance územního rozpočtu	20
2.3.5	Rozpočtová skladba.....	21
2.3.5.1	Třídění příjmů a výdajů územních rozpočtů respektuje tyto zásady:.....	21
2.3.5.2	Rozpočtová skladba v ČR analyzuje příjmy a výdaje z hlediska.....	22
2.3.6	Územní rozpočet – finanční plán.....	22
2.3.7	Struktura územních rozpočtů.....	23
2.3.8	Rozpočtový proces obcí ČR.....	24
2.3.8.1	Rozpočtový výhled.....	27
2.3.8.2	Rozpočtová skladba.....	27
2.3.8.3	Vypracování rozpočtu	27
2.3.8.4	Rozpočtové provizorium	27
2.3.8.5	Rozpis rozpočtu.....	27
2.3.8.6	Hospodaření podle rozpočtu.....	28
2.3.8.7	Změny rozpočtu.....	28
2.3.8.8	Závěrečný účet	28
2.3.8.9	Porušení rozpočtové kázně.....	29
3.	METODIKA PRÁCE.....	30
4.	ANALYTICKÁ ČÁST.....	32
4.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ.....	32
4.1.1	Sídelní struktura	32
4.1.2	Územně-správní vývoj	33
4.2	DOTAZNÍKOVÝ VÝZKUM	33
5.	ZÁVĚR.....	48
6.	PŘÍLOHY.....	51
7.	SEZNAM LITERATURY.....	64
8.	SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.....	66

1. Úvod

Předkládaná bakalářská práce se zabývá problematikou rozpočtů obcí v České republice s důrazem kladeným na ekonomickou podstatu a funkci rozpočtu. Rozpočet obce je důležitým článkem hospodaření obce s přidělenými finančními prostředky od státu. Obec musí efektivně nakládat s příjmy, které do svého rozpočtu získávají. Na základě těchto příjmů mohou poté vynakládat finanční prostředky, které by měly být prospěšné především obyvatelům obce. V posledních letech zkušenosti říkají, že každá obec, která usiluje o svůj rozvoj je buď více, nebo méně závislá na dotacích od státu. Některé menší obce, jejichž příjmy jsou nízké, by dokonce bez peněžních transferů nebyly schopny plnit jednu ze svých základních funkcí, a to sice zabezpečování lokálních veřejných statků. Každá obec musí mít představu, jakou částku finančních prostředků bude potřebovat v následujícím roce. Vzhledem k faktu, že v České republice se nachází mnoho obcí s různým počtem obyvatel, je možné nalézt i jisté odlišnosti v rozpočtovém procesu jednotlivých obcí. Výzkum, na který je zaměřena tato práce, je aplikován na obce a města Jihočeského kraje. Prostřednictvím dotazníků bylo z celkového počtu 623 obcí a měst, osloveno 101 obcí a měst tohoto kraje. Informace, které jsou zde použity a poté i analyzovány, byly získány od 65 obcí a měst, které na dotazník odpověděly. Oslovené obce byly rozděleny do 4 skupin podle počtu obyvatel 0 – 500 obyvatel, 501 – 2 000 obyvatel, 2 001 – 5 000 obyvatel a obce s více než 5 000 obyvateli.

Zpracovávané téma je rozděleno do tří hlavních částí, které jsou rozděleny na jednotlivé podkapitoly. Hlavními částmi jsou literární přehled, metodika práce a analytická část. První část literárního přehledu pojednává o problematice fiskálního federalismu. V další části jsou probrány otázky týkající se toho, co je to vlastně rozpočet, jak je charakterizován, a z čeho se skládají jeho příjmy a výdaje. Třetí část popisuje jednotlivé funkce rozpočtu, které musí na každé úrovni územní samosprávy plnit. Jedná se o funkce alokační, jež je na úrovni územní samosprávy rozhodující, další je redistribuční funkce, jejíž využití je na úrovni územní samosprávy omezené, zejména ve vztahu k sociálně slabším občanům, kdy se na úrovni územní samosprávy využívají zpravidla pouze sociální výpomoci. Poslední je funkce stabilizační, jejíž využití na úrovni územní samosprávy je také omezené. Následující část je zaměřena na obecné zásady platné pro rozpočtový proces veřejných rozpočtů. Zde je uvedena skladba rozpočtového procesu. V České republice je celkem pět etap rozpočtového procesu. Je to sestavení návrhu rozpočtu, projednávání a schválení návrhu rozpočtu, jeho plnění, a

v neposlední řadě také jeho průběžná kontrola a sestavení přehledu o skutečném vývoji rozpočtu. V následující části je uvedeno jakými legislativními úpravami se rozpočtový proces obcí České republiky řídí. Zde je rozebrán zejména Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Nechybí zde však i další legislativní úprava týkající se této problematiky. Na analytickou část navazuje i metodika, která do hloubky rozebírá dosažení cíle této práce. Čerpáno je především z informací získaných v obcích a městech Jihočeského kraje. Rozdíly mezi získanými informacemi jsou porovnávány ve čtyřech skupinách, do kterých byly obce a města na počátku našeho výzkumu rozděleny a které byly osloveny formou dotazníku. Tyto skupiny jsou analyzovány souhrnně, ale v příloze jsou přiloženy tabulky s rozdělením do jednotlivých velikostních skupin. Dotazníky poskytly informace týkající se celého rozpočtového procesu v těchto obcích, zejména sestavování rozpočtového výhledu a dále údaje o strategickém plánu obce (pokud je vypracován) a další v analytické části rozebrané, informace. Po vyhodnocení výsledků v závěru práce by měl čtenář mít ucelenou představu o zkoumaném problému rozpočtu obcí a o možných způsobech sestavování rozpočtového procesu.

2. Literární přehled

2.1 Teorie fiskálního federalismu

Pod pojmem „federalismus“ si lze představit tuto definici: „politická forma uspořádání státního zřízení, ve kterém jsou pravomoci rozděleny mezi ústřední orgány a členy federace. Ústřední orgány jsou nadřazeny pouze v problematice, která na ně byla delegována nižšími články vzájemnou dohodou.“ Federalismus nemusí být chápán jen z politického hlediska. S vývojem veřejných financí se objevuje označení fiskální federalismus. Je užší, ekonomicky zaměřený a znamená dělbu fiskálních rozhodnutí mezi různé úrovně řízení. Rozsah fiskální decentralizace má významné dopady na fungování veřejného sektoru. Má vliv na strukturu poskytovaných služeb, na způsoby, jakými jsou tyto služby poskytovány, i na otázky jejich financování. Pojetí fiskální decentralizace prošla a prochází převratným vývojem. Ke konci 19. století předpověděl Alexis de Tocqueville, že budoucnost je v centralizaci řízení (OATES, 1991). Tendence první poloviny 20. století tyto názory do jisté míry potvrzovaly. Nasvědčovalo tomu i výrazné posílení fiskální úlohy ústřední vlády, k němuž postupně docházelo v řadě průmyslových zemí. V mnoha zemích se trend po 2. světové válce obrátil a začala narůstat úloha republikových či zemských, provinčních i místních orgánů. Navíc se objevily nové úrovně řízení, jež měly lépe vyhovět rostoucím požadavkům na veřejný sektor.

Převažujícím rysem vývoje fiskálního federalismu je vytváření různorodých specializovaných institucí, kterým jsou přisuzovány fiskální funkce a nástroje tak, aby veřejný sektor lépe odpovídal požadavkům, které jsou na něj kladeny. Za hlavní důvod rozpracování teorie fiskálního federalismu lze považovat potřebu řešit problém neefektivní alokace finančních prostředků na zabezpečování veřejných statků či služeb. Bylo zřejmé, že jsou-li veškeré finanční prostředky soustředěny v centrálním rozpočtu, nelze stoprocentně zajistit, aby byly investovány tam, kde je jich v dané chvíli nejvíce zapotřebí. Centrální úroveň rozhodovala globálně bez přihlédnutí k místním potřebám, o kterých zřejmě ani nemohla vědět, vzhledem k tomu, jak široký okruh rozhodovacích procesů musela obsáhnout. Teorie fiskálního federalismu vychází z existence více vládních úrovní, z nichž každá je kompetentní k určitým rozhodnutím, a předmětem jejího zkoumání je zejména optimální rozdělení pravomocí a odpovědnosti mezi těmito úrovněmi. Za vznikem teorie fiskálního federalismu stojí zejména potřeba decentralizovat veřejný sektor na nižší vládní

úrovně, zkvalitnit rozhodování o alokaci finančních zdrojů v rámci rozpočtové soustavy a částečně přenést odpovědnost na rozhodování o finančních tocích na orgány v lokální úrovni. Od takového přenosu odpovědnosti si slibuje zvýšení efektivnosti při financování veřejného sektoru, neboť se jeví jako účinnější, když veřejné statky a služby jsou zabezpečovány místními orgány, které mají nejbližší potřebám svých obyvatel. To se však týká převážně lokálních veřejných statků, tedy těch, které obce zajišťují především pro své občany, ať už se jedná o čisté veřejné statky, či statky smíšené, částečně hrazené z uživatelských poplatků. Naopak veřejné statky, z nichž mají užitek občané celého státu, by měly podle teorie fiskálního federalismu být zabezpečovány a financovány centralizovaným způsobem. Postupem času s posílením postavení, pravomoci a odpovědnosti jednotlivých článků územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejných statků v demokratických zemích, které je zakotveno i v Evropské chartě místní samosprávy přijaté dne 15. října 1985 ve Štrasburku, se i zabezpečování těchto tzv. národních veřejných statků začaly podílet obce. Ty jako základní články územní samosprávy zabezpečují veřejné statky, z nichž mohou mít užitek občané celého státu, ale týkají se konkrétní obce, neboť jsou na jejím území poskytovány. Jako příklad lze uvést výstavbu a údržbu silnic, základní vzdělání, regulaci veřejných toků, některé sociální služby, požární ochranu, udržení veřejného pořádku a bezpečnosti, veřejné osvětlení. Naproti tomu centrální úroveň zabezpečuje pro občany celého státu veřejné statky, u nichž nelze jednoznačně rozlišit místo jejich poskytování nebo jejich zabezpečování územními samosprávnými celky by bylo složité a neefektivní. Jedná se zejména o obranu státu, státní správu, základní komunikační systém, zvláštní zdravotní péči, řízení přírodních zdrojů, výzkum a vývoj (OATES, 1991).

Rozvoj ale neustával a teorie fiskálního federalismu se od doby svého vzniku rozvíjela i dále. V začátcích se sice zaměřovala na analýzu příčin neefektivní alokace finančních prostředků a na hledání nástrojů a způsobů zvýšení této efektivnosti. Druhá etapa vývoje započala v 70. letech 20. století a zabývá se také možnostmi decentralizace stabilizační funkce veřejných financí. Až do tohoto období byla stabilizační politika výhradně úkolem státu. Stát prostřednictvím státního rozpočtu ovlivňuje ekonomiku a hospodářský mechanismus. Pomocí státních výdajů stimuluje nedostatečnou agregátní poptávku, vytvářením poptávky po produktech soukromého sektoru formou veřejných zakázek a tyto produkty pak využívá k produkci veřejných statků. Do ekonomiky zasahuje také plánování příjmů státního rozpočtu, jelikož struktura daní, daňové sazby a daňová zvýhodnění ovlivňují nejenom jeho daňové příjmy, ale také disponibilní zdroje soukromého sektoru a

domácností, což se projevuje v poptávce těchto subjektů. V rámci druhé etapy teorie fiskálního federalismu se ve vyspělých evropských zemích začala objevovat snaha, aby se na plnění této úlohy začala částečně podílet i územní samospráva a to prostřednictvím stabilizace ekonomiky a zaměstnanosti na svém území. Přitom se vychází z předpokladu, že zastupitelé obcí lépe znají konkrétní situaci ve svém regionu týkající se ekonomických faktorů, podnikatelských příležitostí, podmínek na trhu práce atd. Od 70. let 20. století se začalo ve vyspělých státech Evropy postupně přecházet k částečné decentralizaci stabilizační funkce veřejných financí. Vlivem změny politické situace v 90. letech 20. století dochází k posunu i v České republice. Do roku 1989 tedy byla veškerá rozhodnutí v rukou ústřední vlády a teprve listopadová revoluce byla prvním krokem k přenosu pravomocí a odpovědnosti na nižší vládní úroveň. I přes veškerou snahu o decentralizaci zůstává i v současné době stabilizační politika z velké části v kompetenci státu snad proto, že právě stát disponuje rozhodujícími nástroji stabilizace ekonomiky. Obce se v této oblasti omezují jen na úkoly, které ovlivňují především regionální ekonomiku a snaží se o vytváření lepších podmínek pro fungování soukromého sektoru v daném regionu, jako je zvýšení přílivu kapitálu od domácích i zahraničních investorů do tohoto regionu s ohledem na vytváření nových pracovních příležitostí, což by mělo vést ke zlepšení situace na trhu práce daného regionu. Nelze opomenout další důležitou funkci a to funkci redistribuční. Cílem této funkce je zmírnění důchodových a sociálních nerovností ve společnosti pomocí přerozdělování důchodů a bohatství od majetnějších k sociálně slabším vrstvám obyvatelstva. Mohou nastat dvě situace:

1. Na jedné straně se objevuje názor, že pokud nižší než ústřední orgány začnou uskutečňovat agresivní redistribuční politiku s cílem přerozdělit důchody majetnějších domácností sociálně slabším, vystavují se riziku přilákání sociálně slabších nebo naopak odstěhování majetnějších. Existence tohoto jevu byla prokázána např. ve Spojených státech (BROWN - OATES, 1987).
2. Na druhé straně je zde ale i argument, že je zde určitý prostor pro decentralizovanou podporu chudým. PAULY (1973) argumentuje: „že typickým jevem je větší starostlivost o „vlastní“ než „cizí“ sociálně slabší skupiny“. Toto tvrzení vede k argumentaci o efektivnosti decentralizované podpory sociálně slabším skupinám. Cesty k efektivnosti je zřejmě potřeba hledat někde mezi těmito dvěma situacemi.

KING (1984) argumentuje, že: „základní redistribuční politika by měla mít celostátní charakter a nižší úroveň, než je úroveň ústřední.“

2.2 Územní samospráva v České republice

2.2.1 Vývoj územní samosprávy ČR

Jak již bylo zmíněno v kapitole teorie fiskálního federalismu Česká republika po roce 1989, až do současnosti prošla velkým vývojem. Tento vývoj byl rozdělen do čtyř etap, z nichž je ta poslední pro územní samosprávu finální. V 1. etapě 1990 – 1992 šlo především o změny na úrovni ústřední státní správy tj. nastartování procesu určité decentralizace státní správy. Byly vytvořeny nové struktury státní správy, a to orgány se všeobecnou působností a se specializovanou působností. Dále šlo o reformu národních výborů a obnovu obecního zřízení na konci roku 1990, což představovalo volbu do obecních zastupitelstev samostatných obcí jako základního územního samosprávního celku. Na obce byl převeden některý majetek ČR. Druhá etapa 1992 - 1997 byla ovlivněna hlavně rozpadem federace. V rámci této etapy došlo ke zkvalitnění fungování státní správy a pokračující decentralizaci některých kompetencí. Cílem bylo určité zúžení pravomoci ústředních orgánů a omezování jejich kompetencí ve prospěch nižších územních orgánů. Těžištěm však byla reforma územní správy a samosprávy i s finančními vazbami. V třetí etapě 1997 – 2000 se stala reforma veřejné správy prioritou vlády. Pokračovala zde decentralizace a dekoncentrace státní správy. Byly přijaty zákony o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a krajském zřízení a to prostřednictvím 14 krajů a utvoření správního obvodu kraje s využitím smíšeného neboli spojeného modelu územní samosprávy. Následující reforma veřejné správy se zaměřila především na zkvalitnění koordinace mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy, zkvalitnění výkonu veřejné správy, přípravu přenosu kompetencí z okresních úřadů na územní samosprávu, vyšší profesionální úroveň rozhodování, vyšší efektivnost veřejného sektoru, zvýšení účinnosti veřejné a občanské kontroly, omezení přerozdělovacích procesů mezi státem a územní samosprávou. V praxi byly tyto úkoly splněny však jen z části. Poslední čtvrtá etapa, která započala v roce 2000, je zaměřena na reformu státní správy a přípravu zrušení okresních úřadů ke konci roku 2002. Kompetence byly převedeny z okresních úřadů na jiné články veřejné správy.

Tyto články představují:

1. Pověřené obce – představují pověřené obecní úřady a obce s rozšířenou působností. Obce s rozšířenou působností jsou obce, které zajišťují výkon státní správy i pro jiné obce v rámci svého správního obvodu. Celkem jich je v ČR uzákoněno 205.
2. Krajské úřady – přenesená působnost krajů.

Došlo k dalšímu zkvalitnění samostatné působnosti v obcích i výkonu přenesené působnosti v pověřených obcích. Napočátku roku 2001 přešla řada kompetencí na nově vznikající kraje. Do řídicí pravomoci krajů přešla celá řada neziskových organizací. Počínaje rokem 2003 přešla řada kompetencí ze zrušených okresních úřadů na obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností. V neposlední řadě lze zmínit i úpravy v přerozdělovacích vztazích v rámci rozpočtové soustavy.

Lze však říci, že reforma státní správy a územní samosprávy stále probíhá, hledají se další způsoby optimálního rozdělení kompetencí a zejména optimální míry fiskální decentralizace části veřejných příjmů ze státu na územní samosprávu a optimální míra finanční soběstačnosti územní samosprávy. (PEKOVÁ, 2004)

2.2.2 Obec

Obec je základní územní samosprávný celek, nebo ji lze také definovat, jako základní územní jednotku státu. Obec lze v právním smyslu vymezit třemi základními znaky: územím, občany s trvalým pobytem na území ČR, občany s čestným občanstvím obce a samosprávou veřejných záležitostí v rozsahu hranic obce. Občané se mohou podílet na řízení obce nepřímo, prostřednictvím volených zástupců tzv. zastupitelů obce, kteří jsou voleni při komunálních volbách vyhlašovaných prezidentem republiky podle volebního zákona. Nebo se mohou podílet přímo, a to dobrovolnou prací v různých komisích, a aktivní účastí na veřejných schůzích obce resp. účastí na veřejných zasedáních zastupitelstva obce. Občané se mohou přímo vyjádřit, jedná-li se o důležité otázky rozvoje obce prostřednictvím místního referenda. Toto referendum se může konat v rámci celé obce nebo jen v některé z jejích částí na návrh potřebného počtu obyvatel. O vyhlášení referenda rozhoduje rada obce, která musí seznámit s návrhem zastupitelstvo obce. O zabezpečování úkolů, které se týkají obce, včetně zabezpečování veřejných statků pro občany, rozhodují volené orgány

obcí. Při rozhodování orgánů obce se uplatňuje pravidlo nadpoloviční většiny všech členů příslušného orgánu.

V obcích ČR je rozhodující zajištění vlastní samosprávy, což je samostatná působnost obcí. Obce a města využívají smíšený model a zabezpečují za stát i další úkoly v rámci plnění tzv. přenesené působnosti, neboli výkonu státní správy. Přenesená působnost je vykonávána v obcích s pověřenými obecními úřady a v obcích s rozšířenou působností. Samostatná působnost je však i v těchto obcích prioritní.

Druhy obcí

- Obce, které nejsou městy.
- Města v závislosti na počtu obyvatel, v současnosti obce s více jak 3000 obyvateli.
- Obce s pověřenými obecními úřady, kterých je v současnosti 388 a obce s rozšířenou působností, kterých je v současnosti 205 a které podle zákona zabezpečují ve svém správním obvodu výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležící ostatním obcím. V současnosti máme tři stupně přenesené působnosti. Pověřený obecní úřad vykonává státní správu pro vlastní obec, obce ve svém spádovém územním obvodu a popřípadě pro obce jiného územního obvodu.
- Statutární města – což jsou města Kladno, Mladá Boleslav, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Teplice, Most, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava, Havířov, Karviná, které mohou územní města rozčlenit na městské obvody a nebo městské části. Většina statutárních měst je od roku 2001 sídlem krajských úřadů.
- Hlavní město Praha, které je členěno na městské části.

2.2.3 Funkce - působnost obcí

Obce plní funkce, které mají vymezené zákonem. Tyto funkce jsou pojmenovány mezinárodně a od názvů v ČR se liší jen velmi málo. Mezi tyto funkce patří:

1. Vlastní samosprávné funkce – v ČR nazývána jako samostatná působnost obce tzn., že obec má určité zákonem upravené pravomoci. V ČR vykonává obec veřejnou správu a samosprávu v samostatné působnosti, tzn. volené zastupitelstvo obce, které svým rozhodnutím svěřuje vlastní realizaci výkonným orgánům na obecním úřadu.
2. Přenesená funkce, v ČR nazvaná jako přenesená působnost, v rámci níž provádějí některé úkony státní správy v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a v některých oblastech od roku 2001 krajskými úřady. V případě, kdy obec nemůže výkon státní správy sama zabezpečit, je k tomu krajským úřadem určený tzv. pověřený obecní úřad, který vedle přenesené působnosti na území své vlastní obce vykonává přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. V Jihočeském kraji jsou obcemi pověřeným obecním úřadem obce: Bechyně, Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Milevsko, Milovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Písek, Prachatice, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Soběslav, Strakonice, Suchdol nad Lužnicí, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Volary, Volyně, Vyšší Brod a Zliv. Přenesenou působnost provádějí také i obce s rozšířenou působností. Na území Jihočeského kraje jsou to tyto obce: Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk a Vodňany. Obcím s rozšířenou působností přísluší podle Zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností finanční příspěvek určený na úhradu nákladů spojených se zabezpečením přípravy pro výkon státní správy. Zákon o státním rozpočtu stanoví také jeho výši pro jednotlivé roky, přičemž obce s rozšířenou působností se na schváleném objemu prostředků podílí rovným dílem.

2.2.4 Orgány obce v ČR a jejich činnost

- 1) Zastupitelstvo obce
- 2) Rada obce
- 3) Starosta a jeho zástupci – místostarostové
- 4) Obecní úřad

(vyplývá ze Zákona o obcích č. 128/2000 Sb., popis jednotlivých orgánů čerpán: KOUDELKA, 2001)

1) Zastupitelstvo obce

Vystupuje jako kolektivní volený orgán. Počet členů obecního zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Tento orgán může rozhodovat ve všech samosprávních záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje, jako vyššího územního samosprávních celku. Má rozhodující rozhodovací pravomoci. Aby bylo přijato usnesení, resp. rozhodnutí, musí být nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva pro. Jednání zastupitelstva je ze zákona veřejné. Pro tato jednání obce vydávají jednací řád, dle kterého se řídí. V rámci samostatné působnosti může zastupitelstvo obce, s respektováním ustanovení zákona o obcích, rozhodovat a schvalovat záležitosti, které se jednají se např. programu rozvoje obce, rozpočtu obce a závěrečného účtu obce za uplynulé rozpočtové období, rozpočtových opatření, výše osobních a věcných nákladů obecního úřadu, kdy musí respektovat příslušné předpisy, zřizování trvalých a dočasných fondů obce, volby orgánů obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, hospodaření s obecním majetkem, spolupráce s jinými obcemi atd.

2) Rada obce

Je v obci výkonným orgánem a podléhá v samostatné působnosti obecnímu zastupitelstvu. Jednání rady obce je pro veřejnost nepřístupné. Usnesení rady obce je schváleno v případě, kdy pro toto usnesení hlasuje nadpoloviční většina všech jejích členů, kterých je vždy lichý počet. V současnosti nesmí přesahovat tento počet jednu třetinu počtu členů zastupitelstva a jejich počet se může pohybovat od 5 do 11 členů. Je-li ale v zastupitelstvu obce méně než 15 členů rada obce se nevolí. V čele rady obce vystupuje starosta a jeho zástupci – místostarostové a další členové. Mezi pravomoci rady obce patří zejména činnosti související s hospodařením obce. Jde především o

zabezpečování hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření, vydávání nařízení obce atd.

3) Starosta a jeho zástupci – místostarostové

Starosta je představitel obce, který danou obec zastupuje navenek a je uznáván za statutární orgán obce. Nastane-li situace, že obec nemá tajemníka, starosta kontroluje a řídí všechny pracovníky obecního úřadu a vystupuje jako zaměstnavatel. Za svoje jednání je odpovědný zastupitelstvu obce. Starosta především svolává zastupitelstvo obce, připravuje, svolává a řídí schůze rady obce, odpovídá za objednávání a provedení auditu hospodaření obce, jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu. V případě není-li přítomen starosta zastupuje ho v jeho funkci místostarosta, ve městech nazývaný jako náměstek.

4) Obecní úřad

Obecní úřad, ve městech městský úřad, magistrát, je tvořen starostou, místostarostou a tajemníkem, který se zřizuje u pověřených obecních úřadů u obecních úřadů s rozšířenou působností obce. Jeho úkolem je vykonávání administrativně organizačních činností souvisejících se samosprávnou i přenesenou působností obce. Větší rozsah přenesené působnosti zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Obecní úřad plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti v oblasti samostatné působnosti. V mezích zákona o obcích vykonává také přenesenou působnost. Dále je obecní úřad tvořen zaměstnanci výkonných orgánů, tedy odborů. Počet odborů a náplň jejich činnosti záleží na velikosti obce, rozsahu samostatné působnosti a rozsahu přenesené působnosti. Struktura a název odborů není předepsána, proto se v jednotlivých obcích liší. Chce-li obec dosáhnout efektivního řízení musí tyto jednotlivé orgány mezi sebou spolupracovat. Obecní úřad může mít např. odbor rozpočtu, podnikání, sociální, územního plánování a rozvoje obce atd.

Obce si zřizují i další orgány, poradní a kontrolní orgány. Mezi tyto orgány můžeme zařadit výbory a komise. Výbor je iniciativní a kontrolní orgán zastupitelstva obce. Vždy je zřizován finanční výbor, který kontroluje hospodaření s majetkem obce a plní i další úkoly, kterými ho pověřuje zastupitelstvo obce. Kontrolu plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů provádí kontrolní výbor. Může být zřízen i výbor

pro národnostní menšiny a osadní výbor. Komise zastávají v rámci samostatné působnosti iniciativní a poradní orgán rady obce a v rámci přenesené působnosti vystupují jako výkonný orgán.

2.3 Financování územní samosprávy

Finanční systém jednotlivých článků územní samosprávy tvoří územní rozpočet a mimorozpočtové fondy. Sestavování územního rozpočtu a hospodaření podle něho v průběhu rozpočtového období je ze zákona povinné. Vytváření mimorozpočtových fondů a jejich využití v systému financování potřeb územní samosprávy je zpravidla v kompetenci územní samosprávy. Systém financování potřeb obcí a regionů, který by byl ideální a univerzální neexistuje. Každá země má svá specifika a problémy, které se týkají především financování rozsahu a kvality zabezpečovaných veřejných statků. I přesto byly stanoveny základní požadavky na finanční systém územní samosprávy, které jsou v základních rysech stejné.

Územní samospráva má vymezeny různé principy finančního systému. Základním principem je hospodaření podle ročního rozpočtu, který je rozhodujícím nástrojem financování potřeb jednotlivých článků územní samosprávy. Mezi další principy patří vytváření mimorozpočtových fondů, které jsou však vytvářeny v omezené míře, konzistence finančního systému územní samosprávy s veřejnými financemi, určitý stupeň municipální a regionální autonomie tzn. rozhodovací pravomoci, spravedlnosti a slušnosti mezi obcemi a regiony, solidarity, průhlednosti finančního systému, stability finančního systému, stability pravidel hospodaření, účinnosti pravidel hospodaření, účinnosti finančního systému, administrativní nenáročnosti finančního systému a určitého stupně kontroly ze strany ústřední vlády. (PEKOVÁ, 2004)

2.3.1 Funkce veřejného rozpočtu

Každý veřejný rozpočet plní své funkce, které jsou odvozené z funkcí veřejných financí. Využívání těchto funkcí se liší podle vládní úrovně. Jedná se o funkce alokační, redistribuční a stabilizační.

- Alokační funkce je rozhodující na úrovni územní samosprávy. Na rozpočty územní samosprávy byla tato funkce významně decentralizována.

Prostřednictvím finančních prostředků soustředěných v územním rozpočtu se financují různé potřeby v lokálním nebo v regionálním veřejném sektoru, tedy zabezpečování veřejných statků.

- Redistribuční funkce je především doménou státního rozpočtu. Na úrovni rozpočtu územní samosprávy je však omezená, zejména ve vztahu k sociálně slabším občanům, kdy na úrovni územní samosprávy se využívají zpravidla pouze sociální výpomoci, což v praxi znamená, že některé obce jsou kontaktním místem výplaty sociálních dávek státní sociální podpory a finanční prostředky na jejich výplatu dostávají účelově ze státního rozpočtu. Prostřednictvím přerozdělování části finančních prostředků z rozpočtu regionu do rozpočtů obcí, je možné ovlivňovat rovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj v obcích na území regionu.
- Stabilizační funkce je využívána od 30. let 20. století rovněž především na úrovni státního rozpočtu. Na úrovni územní samosprávy je tato funkce omezena. Ve vyspělých zemích územní samospráva svými aktivitami ovlivňuje růst ekonomického potenciálu daného území např. budováním technické infrastruktury. (PEKOVÁ, 2004)

Všechny funkce je nutné posuzovat v jejich jednotě, neboť spolu souvisejí.

2.3.2 Specifika rozpočtů územní samosprávy v České republice

Důležitým nástrojem každé úrovně veřejné vlády pro financování jejích potřeb a úkolů a zejména pak pro zabezpečování různých druhů veřejných statků pro obyvatelstvo je veřejný rozpočet. Veřejný rozpočet může být chápán ze dvou pohledů:

1. Nástroj financování potřeb jednotlivých organizací, institucí, které byly již ve veřejné správě a veřejném sektoru zřízeny pro zabezpečování veřejných statků a transferů, které mají tyto instituce zprostředkovávat. Tomuto odpovídá institucionální pojetí rozpočtu, na jehož maximálním objemu má zájem především administrativní dané instituce bez ohledu na to, zda jsou služby, které organizace poskytuje pro občany ještě potřebné a občany žádané. To vede k praktickému

důsledku snižování efektivnosti. Negativní dopad na efektivnost má i praxe rozpočtového plánování v rámci veřejných rozpočtů za situace, kdy se sestavuje pouze roční rozpočet, roční příjmy se na konci roku utrací za každou cenu a u dotací se využívá zásada propadávání nevyužitých prostředků na konci rozpočtového období.

2. Nástroj financování cíleně naprogramovaných potřeb v oblasti zabezpečování různých veřejných statků, tzn. zabezpečování veřejných statků z dlouhodobého hlediska při respektování nejen preferencí občanů v oblasti veřejné správy, ale i jejich ochoty platit daně a uživatelské poplatky na produkci a spotřebu veřejných statků. Nejde zde jenom o programování kvality veřejných statků, ale i o to v jaké kvalitě mohou být tyto statky provozovány v souvislosti s dostupnými finančními prostředky. Podobný přístup volí u transferů. Tomuto odpovídá pojetí řízeného výdajového rozpočtu. Obce nevystačí jen s ročním rozpočtem a rozpočet musí být ještě důsledně provázán s rozpočtovou prognózou.

2.3.3 Decentralizovaný peněžní fond v územním rozpočtu

Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán stejně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty. Rozhodující podíl příjmů a výdajů má charakter nenávratných toků. Jedná se o statický pohled na územní rozpočet, který ukazuje rozpočet jako celek a jaký plánovaný objem finančních prostředků má plynout do rozpočtu v daném rozpočtovém období. Každý územní rozpočet je v praxi toková veličina. Během celého rozpočtového období postupně přicházejí příjmy na příjmový účet rozpočtu a postupně se výdaji uhrazují vznikající potřeby. Během roku není tedy stejný stav finančních prostředků na příjmovém a výdajovém účtu příslušného územního rozpočtu. Tento rozpočet může i značně kolísat, jelikož je vývoj příjmů a vývoj výdajů rozpočtu ovlivněn různými vlivy, které rozdílným způsobem působí na dodržování příjmů a výdajů rozpočtu. Kolísání nejčastěji nastává v případě toku daňových příjmů na příjmovém účtu, kdy ho ovlivňuje způsob placení daní. Daně se platí zálohovým způsobem, tj. placení daně splátkovým režimem, nebo až po skončení zdaňovacího období na základě podání daňového přiznání k určité dani. Naopak tok výdajů na financování běžných provozních potřeb je poměrně plynulý. Tyto platby představují

především úhrady faktur za energie, výplaty mezd zaměstnancům apod. K časovému nesouladu mezi příjmy a výdaji dochází v rozpočtovém období běžně. V ČR si každá obec má možnost zvolit peněžní ústav, u kterého si vede příjmový a výdajový účet. Nejčastěji je to ve většině obcí ČR Česká spořitelna a. s..

2.3.4 Bilance územního rozpočtu

Z dlouhodobého hlediska je cílem hospodaření obce vyrovnaný rozpočet, tedy $P = V$, případně $P > V$, kdy jde o přebytkový rozpočet. Požadavek vyrovnaného rozpočtu z dlouhodobého hlediska však neumožňuje vytvářet rezervy, tudíž to znamená, že v závěru rozpočtového období nemá daná část územní samosprávy vlastní finanční prostředky potřebné pro financování potřeb na začátku dalšího rozpočtového období. V případě přebytkového rozpočtu je hospodaření dané části územní samosprávy na konci roku kladné a má po úhradě všech výdajů k dispozici finanční prostředky pro vytvoření rezerv, čímž se bilančně vyrovnává rozpočet. Tato rezerva může být poté použita na začátku dalšího období k financování potřeb, aniž by se musely využít krátkodobé návratné příjmy. Příjmy a výdaje územního rozpočtu se třídí podle závazné rozpočtové skladby. Umožňuje třídění rozpočtu na běžný a kapitálový rozpočet. Běžný rozpočet je charakterizován jako bilance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se pravidelně každoročně opakuje. Mohou nastat situace, kdy se jedná o běžné příjmy a výdaje, které mají charakter nahodilých, neopakujících se příjmů a výdajů. Běžnými příjmy se financují neinvestiční potřeby prostřednictvím běžných výdajů. Příjmy, které jsou určeny na financování investičních potřeb, krytí výdajů na investice, které se často týkají delšího časového horizontu, než je jeden rozpočtový rok a které jsou z pohledu dané investice zpravidla jednorázové, neopakovatelné, se bilancují v kapitálovém rozpočtu. Oddělení běžného hospodaření v běžném rozpočtu od dlouhodobého kapitálového hospodaření umožňuje analyzovat, jak jsou použity daňové a nedaňové příjmy. Dále též umožňuje analyzovat nejenom vliv příjmů, ale především daní a také transferů a jednotlivých druhů výdajů, možnost a nutnost využívání návratných příjmů a tedy i vliv zadlužení a způsobu umořování dluhu na hospodaření daného článku územní samosprávy. Jedna z důležitých možností, které lze též analyzovat je využití návratných příjmů na financování investic a únosnou výši dluhové služby. Běžný rozpočet by měl být sestavován jako vyrovnaný resp. přebytkový. Je-li běžný rozpočet dlouhodobě schodkový, je nutné analyzovat příčiny této schodkovosti, protože je tato situace nežádoucí. Přebytek běžného rozpočtu může být převáděn do kapitálového

rozpočtu a naopak schodek běžného rozpočtu může být kryt převodem z kapitálového rozpočtu.(PEKOVÁ, 2004)

Kapitálový rozpočet je vyrovnaný jestliže se výdaje rovnají jeho příjmům. Jestliže jsou kapitálové výdaje větší, je deficitní a naopak, jsou-li kapitálové výdaje menší, je přebytkový.

Obr. 1.2 Obecné schéma kapitálového rozpočtu (PEKOVÁ, 2004)

Příjmy	Výdaje
- příjmy z prodeje majetku	- na investice
- kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy	- kapitálové dotace jiným rozpočtům
- příjmy z půjček,...	- na nákup obligací, akcií
- příjmy z emise vlastních obligací	- poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
- přebytek běžného rozpočtu	- splátky dříve přijatých půjček
- dary na investice,...	-krytí deficitu běžného rozpočtu

2.3.5 Rozpočtová skladba

Podrobně závazně člení příjmy a výdaje všech veřejných rozpočtů tzv. rozpočtová skladba. Je to systematické, jednotné a přehledné třídění, které umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů, analyzovat příjmy a výdaje, sumarizovat příjmy a výdaje a zajistit potřebné informace.

2.3.5.1 Třídění příjmů a výdajů územních rozpočtů respektuje tyto zásady:

- zásada jednotnosti a závaznosti třídění v celé rozpočtové soustavě, kdy každý údaj má v rozpočtové soustavě své určené místo,
- zásada dlouhodobé stability třídění,
- potřeba agregace, sumarizace s využitím principu konsolidace, aby nedocházelo k opakovanému načítání např. dotací,
- zásada srozumitelnosti na základě jasně definovaných hledisek,
- zásada kompatibility, tj. aby byla v souladu s mezinárodními účetními a statistickými standardy.

2.3.5.2 Rozpočtová skladba v ČR analyzuje příjmy a výdaje z hlediska

- kapitolního neboli odpovědnostního, které je však pro obce a kraje nepovinné
- druhového, které je základem třídění a týká se všech peněžních operací, které třídí až na jednotlivé položky:
 - inkaso x platba
 - nenávratné x návratné
 - běžné x kapitálové
 - domácí x zahraniční
 - povinné x dobrovolné
 - aktiva x pasiva
- odvětvového, tj. na jaký účel jsou finanční prostředky vydávány
- konsolidačního (záznamové jednotky)

V rozpočtové skladbě je základním systémem třídění, třídění druhové. Druhové třídění třídí operace do tří základních okruhů na příjmy, výdaje a financování. Příjmy rozdělujeme do čtyř tříd na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Výdaje pak rozdělujeme na běžné výdaje a kapitálové výdaje. Financujícími operacemi, se rozumí finanční prostředky, které jsou návratné povahy a souvisí s likviditou. Financování obsahuje stavové údaje, což představuje položky vyjadřující změny stavu finančních prostředků na bankovních účtech. Má přímou návaznost na zjištění salda územního rozpočtu.

Rozpočtová skladba a zjištění salda územního rozpočtu:

$\text{Příjmy} - \text{výdaje} = \text{přebytek (+) nebo schodek (-)} = (-) \text{ nebo } (+) \text{ financování}$

2.3.6 Územní rozpočet – finanční plán

Územní rozpočet je významným finančním plánem, dle kterého obce hospodaří. Základem hospodaření je roční rozpočet, který byl schválen. V průběhu období se ale může skutečné plnění rozpočtu odlišovat od plánovaného. Příčinou mohou být různé faktory. Lze tedy brát v úvahu i možné změny během rozpočtového období, které schvaluje zastupitelstvo obce. V ČR se při sestavování návrhu územního rozpočtu bere v úvahu vývoj příjmů a výdajů

jednotlivých odborů z minulých let. Bere se též v úvahu vliv předpokládané inflace, vliv případné změny daňového určení a vliv uvažovaných změn v potřebách. Při sestavování návrhu rozpočtu se často využívá tzv. indexová metoda.

2.3.7 Struktura územních rozpočtů

Obr. 1.3 Zjednodušené obecné schéma rozpočtu obce v ČR v současné době (PEKOVÁ, 2004)

Příjmy	Výdaje
Běžné:	Běžné – neinvestiční:
• daňové	• mzdy a platy
- svěřené (výlučné) daně	• povinné pojistné za zaměstnance
- sdílené daně (část DPFO, DPPO, DPH)	• materiálové
- místní poplatky	• energie
- správní poplatky	• nájemné
• nedaňové	• sociální dávky
- poplatky za služby	• výdaje na municipální podniky
- příjmy z pronájmu majetku	• placené pokuty
- příjmy od O.S., P.O.	• placené úroky
- zisk obecních podniků	• ostatní (poskytnuté dary,...)
- dividendy z akcií, přijaté úroky	• dotace vlastním O. S. a jiným subjektům
• dotace	• neinvestiční příspěvky P.O.
- transfery – neúčelové (všeobecné)	• výdaje na sdružování finančních prostředků
- účelové (specifické)	
Kapitálové:	Kapitálové – investiční výdaje:
• z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku	• na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku
• z prodeje akcií a majetkových podílů	• na nákup cenných papírů
• kapitálové dotace	• na kapitálové poskytnuté dotace O. S. a různým subjektům
- transfery – účelové	
- neúčelové	
(od jiné vládní úrovně, tj. ze SR, státních fondů, rozpočtu kraje, jiné obce,...)	
• přijaté úvěry	• na investiční příspěvky P. O.
• příjmy z emise komunálních obligací	• na investiční půjčky poskytnuté různým subjektům
• přijaté splátky půjček	• splátky úvěrů
Ostatní	Ostatní
• doplňkové	

2.3.8 Rozpočtový proces obcí ČR

Rozpočtový proces je souborem rozhodnutí různých subjektů, jehož výsledkem je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a aspirace obce vyjádřené prostřednictvím jejích příjmů a výdajů. V ČR trvá rozpočtové období jeden rok a ve většině případů se kryje s kalendářním rokem. Všechny etapy rozpočtového procesu však trvají zpravidla déle a to 1,5 až 2 roky.

Rozpočtový proces tvoří tyto základní fáze:

- 1) sestavení návrhu rozpočtu
- 2) projednávání a schvalování
- 3) plnění územního rozpočtu
- 4) průběžná kontrola
- 5) sestavení přehledu o skutečném vývoji, tzv. sestavení závěrečného účtu

Ad 1) Patří k nejdůležitějším fázím rozpočtového procesu. Při sestavování návrhu rozpočtu je potřeba vycházet ze zájmů a potřeb občanů a cílů, které by měl rozpočet v daném roce v obci plnit. Zákon nestanovuje povinné údaje v návrhu rozpočtu, ale naznačuje vymezení obsahu rozpočtu. Příjmy a výdaje jsou závazně členěny podle rozpočtové skladby. Při práci na rozpočtu se vychází z minulého vývoje příjmů a výdajů, jeho zákonitostí a vlivů, které jej určitým způsobem determinovali. Návrh rozpočtu se vytváří dle rozpočtových zásad a je předkládán občanům, kteří mohou podat připomínky, před jeho schválením zastupitelstvem. Návrh musí být podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zveřejněn a to nejméně 15 dnů před jeho projednáváním. Poté může být rozpočet projednán a schválen. S přípravou návrhu rozpočtu se začíná zpravidla již v polovině předchozího rozpočtového roku.

Ad 2) Rozpočet je zpravidla projednáván radou obce a finančním výborem, než je předložen k projednání a schválení zastupitelstvu obce. Zasedání zastupitelstva při konečném projednávání a schvalování rozpočtu je veřejně přístupné a občané, zde mohou vznést své připomínky přímo, pokud tak neučinili ve stanovené lhůtě písemně. Po schválení rozpočtu v zastupitelstvu obce se provádí jeho rozpis podle podrobného členění dle rozpočtové skladby. Rozpočet obce se schvaluje až poté, co je schválen státní rozpočet a

rozpočet kraje. Pokud se nepodaří schválit tyto rozpočty do konce kalendářního roku, musí obce hospodařit podle rozpočtového provizoria a to až do doby schválení těchto rozpočtů.

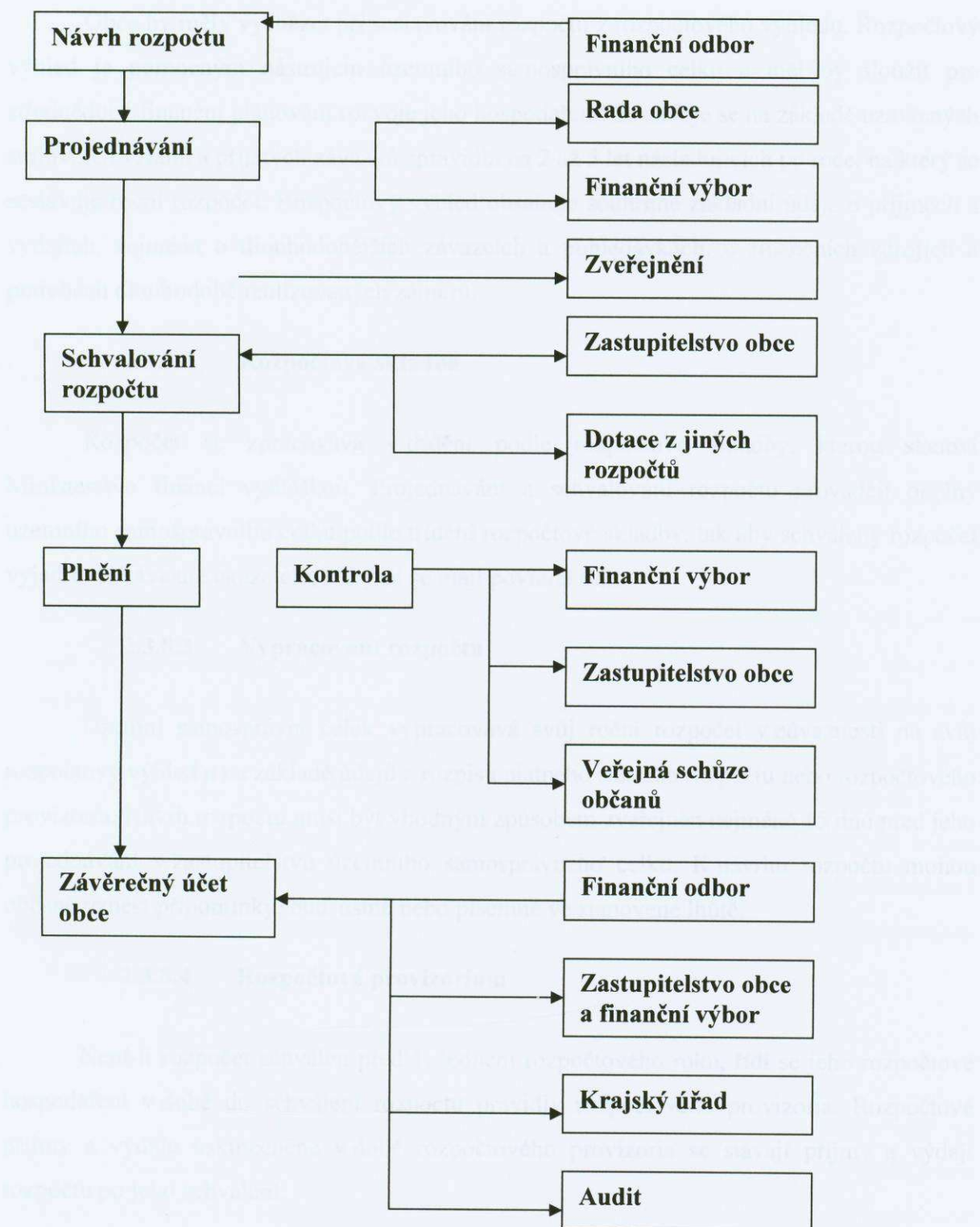
Ad 3) Schválením rozpočtu začíná jeho samotné plnění, tedy jeho rozpočtové hospodaření. Prostředky z rozpočtu by měly být vynakládány pouze na účel, na který byly stanoveny a měly by být vynakládány co nejhospodárněji. Tyto prostředky mohou být použity pouze do konce rozpočtového roku. Obce mohou obejít tyto zákonem daná pravidla, tím že v průběhu roku přistoupí k tzv. rozpočtovému opatření, což představuje přesun rozpočtových prostředků, povolené překročení rozpočtu a vázání rozpočtových prostředků.

Ad 4) Průběžná kontrola je prováděna k zabezpečení řádného plnění rozpočtu. Je prováděna jak ze strany obce, kdy ji provádí finanční výbor, rada obce a zastupitelstvo a jednak ze strany občanů prostřednictvím veřejných schůzí obecního zastupitelstva. Při kontrole plnění rozpočtu může dojít k situaci, kdy je třeba korigovat původní plán vzhledem ke skutečnému vývoji.

Ad 5) Jsou zde obsaženy údaje o hospodaření s příjmy a výdaji obce. Součástí je i vyúčtování finančních vztahů obce k organizacím v její působnosti, ke krajskému úřadu, ke státnímu rozpočtu, případně ke státním fondům. Schválení závěrečného účtu je podmíněno zveřejněním a platí pro něj stejné zásady jako u návrhu rozpočtu, tedy musí být zveřejněn alespoň 15 dnů před jeho projednáváním v zastupitelstvu obce. Jeho součástí je přezkum hospodaření obce (upraveno Vyhláškou č. 41/2002 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí), což znamená následnou kontrolu, zda jsou informace uvedené ve výkazech o plnění rozpočtu obce a dalších výkazech věrné a pravdivé. Tuto kontrolu může provádět do 5000 obyvatel krajský úřad, ale mohou využít i auditora, nad 5000 obyvatel kontrolu provádí auditor. (HRABALOVÁ, 2004)

Jednotlivé fáze rozpočtového procesu budou blíže rozebrány v praktické části této práce na obcích a městech Jihočeského kraje a bude zde poukázáno, na to, že jednotlivé obce se v jednotlivých fázích často odlišují. Rozpočtový proces je upraven Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Obr. 1.4 Rozpočtový proces u rozpočtu obce v ČR

(PEKOVÁ, 2004)

2.3.8.1 Rozpočtový výhled

Obce by měly vycházet při sestavování rozpočtu z rozpočtového výhledu. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávního celku a měl by sloužit pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodaření. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

2.3.8.2 Rozpočtová skladba

Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Projednávání a schvalování rozpočtu provádějí orgány územního samosprávního celku podle třídění rozpočtové skladby, tak aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, kterými se mají povinně řídit.

2.3.8.3 Vypracování rozpočtu

Územní samosprávní celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria. Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně 15 dnů před jeho projednávání v zastupitelstvu územního samosprávního celku. K návrhu rozpočtu mohou občané vznést připomínky, buď ústně nebo písemně ve stanovené lhůtě.

2.3.8.4 Rozpočtové provizorium

Není-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se jeho rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

2.3.8.5 Rozpis rozpočtu

Provádí se neprodleně po schválení rozpočtu v zastupitelstvu územního samosprávního celku a orgánech svazku obcí. Jeho součástí je sdělení závazných ukazatelů

rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.

2.3.8.6 Hospodaření podle rozpočtu

Územní samosprávné celky a svazky obcí uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření a hospodaření právnických osob a zařízení, které jsou jimi zřízeny po celý rozpočtový rok.

2.3.8.7 Změny rozpočtu

Rozpočet může být po jeho schválení změněn z několika důvodů. Těmito důvody mohou být například změny v organizaci hospodaření financovaného rozpočtem, změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů, věcné změny tedy změny ovlivňující plnění rozpočtu tj. jejich příjmů a výdajů. Tyto změny se provádějí tzv. rozpočtovým opatřením a evidují se podle časové posloupnosti. Rozpočtové opatření je přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů. Jedná se o použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu, vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, čímž se objem rozpočtu snižuje. Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

2.3.8.8 Závěrečný účet

Údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí se souhrnně zpracovávají po skončení kalendářního roku do závěrečného účtu. V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů, v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí a jimi zřízených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem. Návrh závěrečného účtu územního samosprávného celku musí být vhodným způsobem

zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu územního samosprávného celku. K tomuto návrhu mohou být projeveny připomínky, které mohou vznést občané buď písemně a to ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění,

nebo ústně při zasedání zastupitelstva.

2.3.8.9 Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně v územních rozpočtech je každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků patřících či svěřených územnímu samosprávnímu celku. Sankce za neoprávněné použití nebo zadržení státních peněžních prostředků a prostředků poskytnutých prostřednictvím Národního fondu stanoví Zákon č. 218/2000 Sb.. Za porušení rozpočtové kázně se považuje nesplnění povinnosti nebo podmínek stanovených v zákoně pro hospodaření územních samosprávních celků. Za toto porušení lze uložit pokutu až do výše 1 miliónu Kč a o její uložení rozhoduje Ministerstvo financí nebo jiný zmocněný finanční úřad dle Zákona č. 218/2000 Sb.. Ze zákonů o rozpočtových pravidlech Zákon č. 218/2000 Sb. a Zákon č. 250/2000 Sb., vyplývají pro územní samosprávné celky tři druhy porušení rozpočtové kázně:

- porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky státu,
- porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky obce, kraje a dobrovolného svazku obcí,
- nesplnění povinnosti stanovené Zákonem č. 250/2000 Sb.

3. Metodika práce

V metodice jsou popsány metody použité k dosažení stanovených cílů práce, které byly zformulovány takto:

Zhodnotit rozpočtový proces obcí v České republice s důrazem kladeným na ekonomickou podstatu a funkci rozpočtu.

Samotnému zhodnocení předchází teoretický výklad obsažený v literárním přehledu, kde jsou nastíněny základní principy fiskálního federalismu, způsoby a možnosti fiskální decentralizace. Důraz je kladen zejména na problematiku týkající se rozpočtů, na obecné zásady platné pro rozpočtový proces veřejných rozpočtů a na platnou legislativní úpravu rozpočtového procesu v obcích ČR. V práci je poukázáno na hospodaření s finančními prostředky, které jednotlivé obce obdrží ze státního rozpočtu a také na hospodaření s finančními prostředky, které získají v rámci svých pravomocí a z poskytování veřejných statků. Rozpočet obce, stejně jako rozpočty vyšších stupňů územní samosprávy, je nástrojem realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území, nástrojem prosazování poslání územní samosprávy, nástrojem financování volebních programů, nástrojem prosazování lokálních, resp. regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva, které žije na daném území.

Rozpočtový proces se v České republice skládá z pěti fází:

1. Sestavení návrhu
2. Projednávání a schválení návrhu
3. Plnění
4. Průběžná kontrola
5. Sestavení přehledu o skutečném vývoji

O každé z těchto fází je podrobněji pojednáno v teoretické části i analytické části této práce. V teoretické části jsou tyto fáze rozebrány z pohledu, který je dán zákonem a v příslušné literatuře. Z analytického hlediska jsou tyto fáze charakterizovány prostřednictvím dotazníkového výzkumu, který byl prováděn v obcích a městech Jihočeského kraje. Pro tento výzkum bylo z celkového počtu 623 obcí a měst, které se v kraji nachází, osloveno 101 obcí a měst. Z celkového počtu oslovených obcí a měst odpovědělo 65. Tyto obce se staly

předmětem tohoto výzkumu. Zde byly získány praktické poznatky, kterými se zabývá celá analytická část. Získané informace byly zpracovávány prostřednictvím počítačového programu STATISTIKA.CZ, kde byly získány, jak jednotlivé výsledky za každou skupinu obcí, tak také souhrnné výsledky. Výsledky pak byly hodnoceny podle procentního podílu odpovědí. Získané poznatky byly porovnávány s platnou zákonnou úpravou a byly z nich vyvozeny závěry.

4. Analytická část

4.1 Základní charakteristika území

Území dnešního Jihočeského kraje bylo dlouhodobě vnímáno především jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím. Až v průběhu minulého století se zde rozvinul průmysl se zaměřením na zpracovatelské činnosti. Kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek. Podstatnou část hranice kraje tvoří státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo, dále sousedí s kraji Plzeňským, Středočeským, krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Jihočeský kraj není územím bohatým na suroviny, nejsou zde téměř žádné zdroje energetických surovin. Významným přírodním bohatstvím jsou však rozsáhlé lesy. Dle údajů ČSÚ z roku 2000 až 2004 se na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice podílí kraj pouze 5,5 %, v přepočtu na obyvatele však dosahuje 89,0 % republikového průměru a mezi kraji je na 6. pozici.

(ČSÚ 2005 www.cbudejovice.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/kapitola/13-3105-05-2000_az_2004-02)

4.1.1 Sídlní struktura

V polovině 18. století začal populační růst venkovského obyvatelstva, pro část populace však nebyla k dispozici zemědělská půda a došlo tak k přílivu obyvatelstva do měst. V novodobější historii kraje měly výraznější vliv na vývoj sídlní struktury procesy po ukončení 2. světové války. Úbytek počtu obyvatel v poválečném období, zejména v malých sídlech. Na konci roku 2005 bylo v Jihočeském kraji 623 obcí. Z hlediska počtu obcí je tak kraj na 4. místě ze všech krajů republiky. Z hlediska struktury osídlení připadá v kraji 63,9 % na obyvatele měst a 36,1 % je soustředěno do venkovských obcí. Až do roku 2000 podíl obyvatel měst narůstal, od roku 2001 dochází k mírnému poklesu, především vlivem stěhování obyvatel z velkých měst do okolních obcí. Ve srovnání s Českou republikou i ostatními kraji je v Jihočeském kraji mnohem vyšší podíl malých obcí, které jsou po ekonomické stránce poměrně slabé a velmi obtížně zajišťují uspokojování potřeb svých obyvatel.

(ČSÚ 2005 www.cbudejovice.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/kapitola/13-3105-05-2000_az_2004-02)

4.1.2 Územně-správní vývoj

Jihočeský kraj vznikl 1. ledna 2000. 1. ledna 2003 byly vytvořeny správní obvody obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně) a správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně). Stalo se tak na základě Zákona č. 314/2002 Sb., přičemž samotné správní obvody byly vymezeny Vyhláškou Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb. Na tyto obce přešla značná část kompetencí okresních úřadů, které byly k 31. 12. 2002 zrušeny.

V Jihočeském kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 37 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady zajišťují výkon státní správy a některé další agendy ve svém územním obvodu.

4.2 Dotazníkový výzkum

Výzkum prováděný v rámci této bakalářské práce, byl aplikován na města a obce Jihočeského kraje. Předmětem výzkumu bylo zjišťování informací týkajících se rozpočtového procesu. Rozpočtový proces je zde chápán jako soubor rozhodnutí různých subjektů, jehož výsledkem je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a jejich realizaci, prostřednictvím jejich příjmů a výdajů. Osloveno bylo celkem 101 obcí prostřednictvím dotazníku. Obce a města byly rozděleny do čtyř skupin podle počtu obyvatel. Jelikož v Jihočeském kraji převládají obce s menším počtem obyvatel, byl na tento argument brán zřetel v sestavování velikostních skupin obcí. Tab. č. 1 ukazuje velikostní kategorie obcí a jejich počet, které jsou na území Jihočeského kraje.

Tab. č. 1

Skupina (počet obyvatel)	Počet obcí v kraji	celkový % podíl obcí v kraji	Odpovědělo	Odpovědělo z celkového počtu obcí v kraji v %
0 - 500	445	71,4	13	2,9
500 - 2000	128	20,5	20	15,6
2000 - 5000	31	5	16	51,6
5000 a více	19	3	16	84,2
celkem	623	100%	65	10,4

(zdroj: ČSÚ, 2005)

Míra návratnosti dotazníků v jednotlivých skupinách byla vyšší ve větších velikostních kategoriích. Největší byla ve 4. skupině obcí, kde činila 84,7 % a nejnižší byla naopak v 1. skupině, kde činila 56,5%. Celkem se vrátilo 65 dotazníků z celkového počtu 101, které byly osloveny, což činí v přepočtu na procenta 64,4 %. (Tab. č. 2)

V 1. skupině 0 - 500 obyvatel bylo osloveno 23 obcí, což je 22,8 % z celkového počtu oslovených a 2,9 % z celkového počtu obcí v kraji v této velikostní kategorii. Odpovědělo nám 13 obcí, což je 56,5 % z celkového počtu oslovených obcí v této kategorii.

Ve 2. skupině 501 – 2 000 obyvatel bylo osloveno 34 obcí, což je 33,7 % z celkového počtu oslovených a 15,6 % z celkového počtu obcí v kraji v této velikostní kategorii. Odpovědělo nám 20 obcí, což je 58,8 % z celkového počtu oslovených obcí v této kategorii. Ve 3. skupině 2 001 – 5 000 obyvatel bylo osloveno 25 obcí, což je 24,7 % z celkového počtu oslovených a 51,6 % z celkového počtu obcí v kraji v této velikostní kategorii. Odpovědělo nám 16 obcí, což je 64 % z celkového počtu oslovených obcí v této kategorii. Ve 4. skupině 5 001 a více obyvatel bylo osloveno 19 obcí, což je 18,8 % z celkového počtu oslovených a 84,2 % z celkového počtu obcí v kraji v této velikostní kategorii. Odpovědělo nám 16 obcí, což je 84,7 % z celkového počtu oslovených obcí v této kategorii.

Tab. č. 2

Skupiny (počet obyvatel)	Osloveno	Odpovědělo	% z celkového počtu oslovených	% míra návratnosti
1. skupina 0 – 500	23	13	22,8	56,5
2. skupina 501 – 2 000	34	20	33,7	58,8
3. skupina 2 001 – 5 000	25	16	24,7	64,0
4. skupina 5 001 a více	19	16	18,8	84,7
Celkem	101	65	100,0	

Výsledky dotazníkového výzkumu

Rozpočtový proces obcí v ČR, který je upraven Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nedává obcím přesný postup rozpočtového procesu, ale ponechává jim v rozhodování značnou volnost, čím se mohou při přípravě a projednávání návrhu obecního rozpočtu řídit. Lze tedy říci, že obce postupují různě a mezi jednotlivými obcemi existují značné rozdíly při jejich jednání.

Příprava návrhu rozpočtu na další rok začíná v obcích různě. Sami obce si zvolí termín, kdy s touto přípravou začínají, resp. který z měsíců jim nejvíce vyhovuje pro sestavování návrhu rozpočtu. Nejvíce preferují obce zahrnuté do dotazníkového výzkumu měsíc září a říjen, a to z 27,7 %. 26,2 % obcí začíná se sestavováním rozpočtu v měsíci listopadu. Lze tedy říci, že obce začínají s přípravou návrhu rozpočtu na další rok v posledním čtvrtletí v roce. Při zpracovávání návrhu rozpočtu na další rok obce převážně vychází z rozpočtového výhledu a při odpovídající podrobnosti může tvořit až 80 % základu rozpočtu pro následující rok. (OBROVSKÝ, č. 10/2005)

Tab. č. 3 : Kdy začíná v obcích příprava návrhu rozpočtu na další rok

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
listopad	17	26,2	26,2
prosinec	7	10,8	36,9
září	18	27,7	64,6
říjen	18	27,7	92,3
červen	3	4,6	96,9
srpen	1	1,5	98,5
květen	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Přípravou návrhu rozpočtu mohou být v obcích pověřeny různé orgány, které jsou i za tento návrh zodpovědné. SEDMIHRADSKÁ, CHYŤOVÁ (2005) uvádějí, že ten kdo je v obci správcem rozpočtu je dáno organizační strukturou obce. Pokud má obec finanční, ekonomický, hospodářský nebo podobný odbor, je většinou správcem rozpočtu vedoucí tohoto odboru. V menších obcích může být správcem rozpočtu starosta, tajemník, účetní nebo některý ze zastupitelů. Návrh rozpočtu sestavuje výkonný orgán obce, většinou finanční výbor z 24,6 % samostatně. Nejčastěji však sestavuje návrh rozpočtu kombinací orgánů obce uvedených Tab. č. 4, a to z 53,8 %. Kombinací orgánů je podle dotazníků myšlen starosta s finančním výborem a finanční výbor se zastupitelstvem obce.

Tab. č. 4 : Kdo je v obci pověřen a zodpovědný za přípravu návrhu rozpočtu

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
starosta	12	18,5	18,5
finanční výbor	16	24,6	43,1
zastupitelstvo	2	3,1	46,2
kombinace	35	53,8	100
Celkem	65	100	100

Obce mají možnost využívat sestavování dílčích rozpočtů. Oslovené obce nepreferují sestavování dílčích rozpočtů. Dílčí rozpočty nejsou sestavovány v 44 obcích, což tvoří 67,7 % z celkového počtu obcí, které nám odpověděli. Naopak skoro 1/3 obcí dílčí rozpočty sestavuje. Z bližšího zkoumání, lze konstatovat, že v 1. skupině obcí možnost sestavování dílčích rozpočtu nevyužívá žádná z obcí, ve 2. skupině to byla jen jedna obec, a v ostatních dvou skupinách se toto sestavování využívá jen v některých obcích. Správci dílčích rozpočtů připravují návrhy dílčích rozpočtů na základě pokynů od správce rozpočtu. Pokyny, které pro zpracování dílčích rozpočtů tyto obce dostávají, jsou v těchto případech velmi různé. Mezi tyto pokyny patří: zahrnovat do návrhu všechny předpokládané akce, dodržet maximální přípustné hranice, do níž se musejí vejít a okomentovat je, držet se při zemi v návrzích, rozpis rozpočtové skladby vypracovat ve srovnání s loňským rokem, termín pro předložení, vycházet z rozpočtového výhledu, vycházet z usnesení a úkolů od orgánů obce, které vyplývají ze zadání schválených strategických dokumentů (strategický plán obce, komunitní plán,...), vycházet z platných smluv a z očekávané inflace.

Tab. č. 5 : Sestavování dílčích rozpočtů v obcích

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	21	32,3
Ne	44	67,7
Celkem	65	100,0

Členění rozpočtu na „běžný“ a „kapitálový“ rozpočet mohou obce využívat, dle svého uvážení. Toto členění však podle výzkumu využívá jen 31 obcí, což znamená 47,7 % a je to méně než polovina obcí, které odpověděli. Nelze tedy říci, kterou variantu obce spíše využívají, protože se od sebe výsledky téměř neliší. Obce tedy toto členění využívají pouze v případech, kdy si myslí, že je to pro ně prospěšné.

Tab. č. 6 : Využívání členění rozpočtu obcemi na „běžný“ a „kapitálový“

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	31	47,7
Ne	34	52,3
Celkem	65	100,0

Obce mohou rozpočtovat sdílené daňové příjmy na další rok podle více údajů. Tyto informace mohou čerpat, jak z vlastních zdrojů, tak ze zdrojů, které mohou získat od různých institucí, které poskytují informace celorepublikově nebo od institucí, které mají zastoupení v jednotlivých krajích. V nejvíce případech (v 33,8 %) využívají obce skutečností, které jsou jim známy z předchozího roku. Dále také preferují (v 18,5 %) kombinaci skutečností, které jim jsou známy z předchozího roku s predikcemi od Ministerstva financí České Republiky. Třetím nejvíce zastoupeným zdrojem, který obce při rozpočtování sdílených daňových příjmů na další rok využívají, jsou pokyny, které dostávají od Krajského úřadu v Českých Budějovicích. Další zdroje informací obce také využívají, ale v menší míře. Nejvíce však, jak již bylo uvedeno, preferují vlastní skutečnosti z předchozího roku.

Tab. č. 7 : Údaje, dle kterých obce rozpočtují sdílené daňové příjmy na další rok

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
podle skutečnosti z předchozího roku	22	33,8	33,8
podle predikce MFČR	4	6,2	40,0
podle predikce FÚ	3	4,6	44,6
podle skutečnosti z předchozího roku + nárůst o 5%	1	1,5	46,2
dle počtu obyvatel + predikce KÚ	1	1,5	47,7
podle pokynů od KÚ	8	12,3	60,0
podle skutečnosti z předchozího roku + predikce MFČR	12	18,5	78,5
neuvedeno	1	1,5	80,0
podle predikce MFČR a očekávaných skutečností SR	3	4,6	84,6
podle predikce KÚ a očekávaných skutečností SR	2	3,1	87,7
kombinace propočtu a odhadu	3	4,6	92,3
podle predikce MFČR a dle pokynů od KÚ	2	3,1	95,4
podle predikce MFČR + dle skutečností z předchozího roku	3	4,6	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Zastupitelstvo podává připomínky k návrhu rozpočtu před jeho schválením v 27 případech, což činí 41,5 % z celkového počtu odpovědí. V 8 případech, což činí 12,3 %, podává připomínky rada města. Dále využívají toto právo podat připomínky k návrhu

rozpočtu hlavně kombinace orgánů obce, které se snaží něco změnit, posílit nebo naopak oslabit ve financování obce. V některých případech, kterých je ale velmi málo, se objevují v kombinaci s těmito orgány i připomínky od občanů, které ovšem nejsou zvlášť časté, ani v jednom z dotazovaných případů. Aby mohly být tyto připomínky podávány, musí být návrh rozpočtu dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vhodně zveřejněn, nejméně však 15 dní před jeho projednáváním v zastupitelstvu.

Tab. č. 8 : Kdo v obcích podává připomínky k návrhu rozpočtu před jeho schválen

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
starosta	2	3,1	3,1
finanční výbor	4	6,2	9,2
zastupitelstvo	27	41,5	50,8
neuvedeno	5	7,7	58,5
zastupitelé a občané	5	7,7	66,2
finanční výbor a zastupitelé	2	3,1	69,2
občanské sdružení	2	3,1	72,3
rada města	8	12,3	84,6
finanční výbor a rada města	3	4,6	89,2
zastupitelé a rada města	4	6,2	95,4
správci finanční výbor a správci finančních prostředků	2	3,1	98,5
kombinace všech orgánů obce	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

(Pozn.: Za občanské sdružení je považována mateřská škola, základní škola, knihovna,..)

Obce mohou návrh rozpočtu zveřejňovat různými způsoby. Vždy je však schválený návrh rozpočtu vyvěšen na úřední desce, která se nachází na každém obecním úřadu. Tento způsob je pro obce nejjednodušší. Každá obec je oprávněna si zvolit variantu zveřejnění, která jí nejvíce vyhovuje. Jen samotnou úřední desku pro zveřejnění schváleného návrhu rozpočtu využívá 43 obcí, které nám odpověděli, což činí 66,2 %. Druhou nejvíce využívanou variantou zveřejňování návrhu rozpočtu, je zveřejňování na úřední desce a internetových stránkách obce. Toto zveřejňování používá 14 obcí, což činí 21,5 %. Další varianty zveřejnění prostřednictvím kombinace úřední desky a ostatních variant, jako je například obecní zpravodaj, projednávání na veřejných schůzích nebo je k nahlédnutí na určitých odborech, využívají obce jen ve velmi malém měřítku. Zveřejňování návrhu rozpočtu je

závislé na možnostech obce, které mají k dispozici. Obce, které pro své zveřejňování nevyužívají internetové stránky, tyto stránky patrně ani nemají k dispozici. To lze říci i o využívání zpravodaje, jelikož poměrná část obcí zpravodaj ani nevydává z důvodů své velikosti a nedostatku finančních prostředků.

Tab. č. 9 : Zveřejňování návrhu rozpočtu v obcích

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
úřední deska	43	66,2	66,2
úřední deska a internetové stránky	14	21,5	87,7
úřední deska a zpravodaj	3	4,6	92,3
úřední deska a projednávání na veřejných schůzích	1	1,5	93,8
úřední deska, internetové stránky a zpravodaj	3	4,6	98,5
úřední deska, internetové stránky, k nahlédnutí na určitých odborech	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Novelizovaný Zákon č. 250/2000 Sb., ukládá v paragrafu 3 obcím sestavovat rozpočtový výhled jako povinný dokument. Pokud obce ale nejsou přesvědčeny o přínosech využívání tohoto nástroje a nemají dostatek informací, jak rozpočtový výhled sestavit, mohou sestavovat rozpočtový výhled pouze formálně, aby bylo zákonné povinnosti učiněno zadost. Rozpočtový výhled je ze zákona chápán jako pomocný nástroj územního samosprávného celku, sloužící pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodaření. Rozpočtový výhled se zpravidla sestavuje na dobu dvou až pěti let. Přínosem sestavování rozpočtového výhledu by měla být snadná a rychlá orientace zastupitelů při rozhodování o investičních záměrech, v přehledu zadluženosti obce a případné regulaci dluhu. Obce mají možnost vybrat si sami období, na které budou rozpočtový výhled sestavovat. OBROVSKÝ (Jak postupovat při zpracování rozpočtového výhledu, č.10/2005) uvádí, že nejčastěji je sestavován na období dvou až pěti let, najdeme ale i obce, které tento výhled sestavují i na delší období, jako je například sedm, osm či deset let. Musíme ale uznat, že takto dlouhé časové období využívá jen minimální počet obcí. Nejčastěji obce sestavují rozpočtový výhled na dobu dvou let a to v 38,5 %, druhým nejčastějším obdobím jsou tři roky, v 26,2 % a poté následuje období pěti let, v 23,1 %. Jak lze vidět, nenachází se zde žádné velké rozdíly a musíme uznat, že z 87,8 % obce opravdu sestavují rozpočtový výhled v rozmezí dvou až pěti let.

Tab. č. 10 : Období, na které obce sestavují rozpočtový výhled (údaje v letech)

Počet let	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
1	1	1,5	1,5
2	25	38,5	40,0
3	17	26,2	66,2
4	4	6,2	72,3
5	15	23,1	95,4
7	1	1,5	96,9
8	1	1,5	98,5
10	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Rozpočtový výhled mohou obce sestavovat ve dvou variantách, buď „v minimálním povinném rozsahu dle Zákona č. 250/2000 Sb., který byl novelizován“ nebo ve „větší podrobnosti.“ Obce preferují sestavování rozpočtového výhledu v minimálním povinném rozsahu a to v 52 obcích, což činí 80 %, zbývajících 13 obcí sestavuje rozpočtový výhled ve větší podrobnosti. Jedna obce, která sestavuje rozpočtový výhled v minimálním povinném rozsahu uvedla, že rozpočtový výhled je pro ni pouze orientační, protože mohou nastat situace, kdy je nutné financovat jiné akce, než ty, které rozpočtový výhled předpokládal. Zejména se jedná o investice a opravy infrastruktury. Sestavují-li obce rozpočtový výhled ve větší podrobnosti, lze uvést bližší specifikaci. Jako specifikace jsou uváděny: vyjmenované velké investiční akce s kapitálovou náročností, hlavní položky příjmů a výdajů, dělení dle jednotlivých tříd, vyjmenovány dlouhodobé závazky, jednotlivé splátky jistin úvěrů a půjček, včetně úroků, zdroje financování atd.

Tab. č. 11 : Obce sestavují rozpočtový výhled

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
v minimálním povinném rozsahu	52	80
ve větší podrobnosti	13	20
Celkem	65	100

Rozpočtový výhled může být pro obce při sestavování ročních rozpočtů „závazný“ či „nezávazný“. Jak lze vidět, pro 40 obcí, což je 61,5 % rozpočtový výhled závazný není. Ve zbývajících 25 obcích, což je 38,5 % závazný je.

Tab. č. 12 : Rozpočtový výhled při sestavování ročních rozpočtů může být

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
závazný	25	38,5
není závazný	40	61,5
Celkem	65	100,0

Pokud je rozpočtový výhled závazný, může mít obec stanovena pravidla možných změn rozpočtového výhledu. Stanovení pravidel záleží čistě jen na tom, jak se vedení obce rozhodne. V případě, že má obec stanovena pravidla, ulehčuje si práci nastanou-li změny. V 36 % obcích, kdy je rozpočtový výhled závazný, nemají pravidla možných změn stanovena a v 36 % obcích, tyto pravidla stanovena mají. 28 % obcí nám tyto informace neposkytly. Tato pravidla jsou ve všech případech stanovena formou schválení změn v obecním zastupitelstvu. Mohou být buď věcné, nebo technické, mezi které patří změna dotací od kraje.

Tab. č. 13: Je-li rozpočtový výhled závazný, jsou stanovena pravidla možných změn rozpočtového výhledu

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	9	36
Ne	9	36
neuvedeno	7	28
Celkem	25	100,0

Obce se také mohou rozhodnout, zda rozpočtový výhled bude sestavován „každý rok znovu“ nebo „rolovacím způsobem, tedy přidáním posledního roku ke stávajícímu výhledu“. Každý rok znovu sestavuje rozpočtový výhled 34 obcí, což je 52,3 %, 27 obcí, což je 41,5 % sestavuje rozpočtový výhled rolovacím způsobem a 4 obce nám tyto informace neposkytly. Z uvedených údajů, lze říci, že obce preferují spíše sestavování rolovacím způsobem než sestavování každý rok znovu.

Tab. č. 14 : Obce rozpočtový výhled sestavují

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
rolovacím způsobem	34	52,3	52,3
každý rok znovu	27	41,5	93,8
neuvedeno	4	6,2	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Rozpočtový výhled lze též sestavovat „v jedné“ či „ve více“ variantách. Všechny 65 obcí, které se stali předmětem tohoto výzkumu, odpovědělo, že rozpočtový výhled sestavují pouze v jedné variantě. Navíc uvedli jen informace, že rozpočtový výhled sestavují po skončení platnosti, nebo že ho každoročně doplňují o nové potřeby obce, ale nepředělávají ho.

OBROVSKÝ (č.12/2005) uvádí, že většina územních samosprávních celků nemá důležitý článek, jímž je kvalitě zpracovaný program rozvoje. Tento dokument, v potřebném rozsahu, má vypracováno jen velmi málo měst či obcí. Obce tento dokument nevypracovávají většinou z důvodu, že je časově náročný na zpracování a pro mnohé menší obce i odborně náročný. V našem případě strategický plán rozvoje obce sestavuje 26 obcí, což je 40 % obcí a 39 obcí, což je 60 % ho nesestavuje. Můžeme tedy potvrdit, jak již bylo zmíněno, že obce spíše nepreferují sestavování strategického plánu rozvoje obce. Ve dvou případech, kdy je strategický plán rozvoje obce sestavován, není nazýván jako strategický plán rozvoje obce, ale jako místní program obnovy vesnice.

Tab. č. 15 : Sestavování strategického plánu rozvoje obce

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	26	40,0
Ne	39	60,0
Celkem	65	100,0

V případech, kdy obce sestavují strategický plán rozvoje obce existuje vazba střednědobého rozpočtového výhledu na tento plán v 22 případech, což je 84,6 %. Ve zbývajících 4 obcích tato vazba neexistuje. S určitostí lze říci, že tato vazba existuje ve většině případů, objevují se zde jen malé výjimky.

Tab. č. 16 : Pokud ano, existuje vazba střednědobého rozpočtového výhledu na tento plán?

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	22	84,6
Ne	4	15,4
Celkem	26	100,0

Strategický plán rozvoje obce může být sestavován na různě dlouhá časová období. Záleží na obcích, jak dlouhé si zvolí časové období. Nejčastěji obce sestavují tento plán na období 10 let a to v 7 případech, což je 26,9 %. Poté následuje s 11,5 % období čtyř a pěti let. Obce tedy volí delší časová období, která pro ně znamenají výhodu, kterou je především to, že tento časově a odborně náročný plán na zpracování nemusí sestavovat tak často.

Tab. č. 17 : Plán sestavují (údaje uvedené v letech)

Počet let	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
2	2	7,7	7,7
3	1	3,8	11,5
4	3	11,5	23,1
5	3	11,5	34,6
10	7	26,9	61,5
15	1	3,8	65,4
neuvedeno	9	34,6	100,0
Celkem	26	100,0	100,0

Rozpočtový výhled přispívá velkou měrou i k pozitivnímu rozhodování o využívání finančních zdrojů, za podmínky úspěšného hospodaření. Za užitečný nástroj finančního řízení obce považují rozpočtový výhled jen 21 obcí, což představuje 32,3 %. Ve 42 obcích, což představuje 64,6 % rozpočtový výhled nepovažují za užitečný nástroj finančního řízení obce. Jedna z obcí vyslovila názor, že čím nižší mají příjmy, tím hůře se rozpočtový výhled dodržuje. Rozpočtový výhled bývá často sestavován ve formě, která není příliš srozumitelná ani pro ty, kteří o něm mají rozhodovat, ani pro veřejnost. Pracovníci některých obcí nevidí smysl využití tohoto nástroje. Cítí se přetíženi řadou agend, které vykonávají, a sestavování rozpočtového výhledu pro ně znamená jen další práci navíc.

Tab. č. 18: Považují-li rozpočtový výhled za užitečný nástroj finančního řízení obce

	Počet obcí	Relativní četnost (%)
Ano	21	32,3
Ne	42	64,6
neuvedeno	2	3,1
Celkem	65	100,0

Položky příjmů i výdajů se ve většině případů vždy liší v konečném zúčtování od návrhu rozpočtu. Obecně lze říci, že se příjmy liší v nahodilých příjmech, které nejsou součástí schváleného rozpočtu. Příjmy se nejvíce liší v položkách daňových příjmů a dotací, a to v obou případech v 15,4 %. Obce jen těžko mohou tyto položky ovlivnit, proto zde nejčastěji vznikají rozdíly. Další položky, ve kterých se rozpočet při konečném zúčtování liší jsou uvedeny v Tab. č. 19. Jako příklad konkrétních činností, které obce uvedli, jsou například příjmy z prodeje dřeva z obecního lesa, z prodeje majetku obce, z místních poplatků, z dividend a podílů na zisku. Výdaje se nejvíce liší s 20 % v položkách investičních výdajů. V 13,8 % se pak liší ještě výdaje, které jsou spojené s dotacemi, a v 10,8 %, jsou to výdaje na hospodaření územních samosprávních celků. Další položky, ve kterých se výdaje liší najdeme v Tab. č. 20. Jako příklad konkrétních činností, které obce uvedli, jsou například výdaje spojené s těžbou dřeva z obecního lesa, havarijní opravy obecního majetku (vodovod, plyn, komunikace...), likvidace tříděného odpadu, údržba veřejné zeleně, bytové hospodářství, školství.

Tab. č. 19: Skutečné příjmy rozpočtu se liší od návrhu rozpočtu nejvíce v konečném zúčtování v těchto položkách

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
daňové příjmy	10	15,4	15,4
neuvedeno	12	18,5	33,8
pracují s rozpočtem průběžně	2	3,1	36,9
různě	12	18,5	55,4
v položkách 2. - vztahy k SR	2	3,1	58,5
daňové příjmy a dotace	7	10,8	69,2
dotace	10	15,4	84,6
v položkách 1. - zásoby	4	6,2	90,8
kapitálové příjmy	4	6,2	96,9
v položkách 1. - zásoby a dotace	1	1,5	98,5
nedaňové příjmy	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Tab. č. 20 : Skutečné výdaje rozpočtu se liší od návrhu rozpočtu nejvíce v konečném zúčtování v těchto položkách

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
neuvedeno	22	33,8	33,8
výdaje spojené s dotacemi	9	13,8	47,7
výdaje na hospodaření územních samosprávních celků	7	10,8	58,5
různě	6	9,2	67,7
investiční výdaje	13	20,0	87,7
náklady na údržbu obce	5	7,7	95,4
výdaje na hospodaření územních samosprávních celků + výdaje spojené s dotacemi	3	4,6	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Obce provádějí kontrolu, zda hospodaří s finančními prostředky v souladu s vytyčeným rozpočtem různě. Opět si sami zvolí časové období, za které kontrolu budou provádět. Nejčastěji obce provádějí kontrolu měsíčně, a to v 37 případech, což představuje 56,9 %. Dále kontrolu v 15 případech provádějí čtvrtletně, což představuje 23,1 %. Méně často pak tuto kontrolu provádějí pololetně nebo v intervalu po dvou měsících. Některé obce využívají ke kontrole kombinaci časových období, kdy orgány obce mají rozděleny časová období. Za kombinaci je zde považováno to, že například měsíčně provádí kontrolu starosta, čtvrtletně rada obce a finanční výbor a pololetně zastupitelstvo.

Tab. č. 21 : Kontrolu hospodaření s finančními prostředky provádí obce

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
měsíčně	37	56,9	56,9
čtvrtletně	15	23,1	80,0
po 2 měsících	3	4,6	84,6
pololetně	2	3,1	87,7
kombinace	7	10,8	98,5
při zasedání zastupitelstva cca 7x	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Územní samosprávních celek je povinen nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok. Každý subjekt požádá o přezkoumání hospodaření krajský úřad do 30. června

každého kalendářního roku, anebo v téže lhůtě příslušnému úřadu oznámí, že se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti. O uzavření smlouvy s auditorem pak informuje příslušný krajský úřad. Tyto informace předkládají bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 31. ledna následujícího roku. Zpráva o přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu.(OBROVSKÝ, č.11/2005). Obcí, které žádají o přezkoumání hospodaření krajský úřad je 51, což představuje 78,5 %. Ve 13 případech, což je 20 % žádají o přezkoumání hospodaření auditora nebo auditorskou společnost. V jednom případě využívají přezkoumání v jednom roce od auditora a v dalším od krajského úřadu. Tedy střídavě oslovují tyto instituce pro přezkum hospodaření. Obce tedy z převažující většiny využívají přezkoumání hospodaření od krajského úřadu.

Tab. č. 22 : Subjekt, který obcím provádí přezkum hospodaření

	Počet obcí	Relativní četnost (%)	Kumulativní relativní četnost (%)
krajský úřad	51	78,5	78,5
auditor	13	20,0	98,5
krajský úřad i auditor	1	1,5	100,0
Celkem	65	100,0	100,0

Některé obce vyjádřily svůj názor, který se týká zkoumané problematiky. Objevila se následující vyjádření:

- Obce kritizují přebytně, administrativně náročný systém různých dotací. Nechápají, proč nejde tyto prostředky, kterých se na cestě k vlastnímu účelu ztratí spousta v administrativě, rozdělit prostřednictvím rozpočtového určení daní. Obce vědí nejlépe, jak je využít.
- Dále se jim nelíbí, že problematika je široká a stále více náročná na čas, znalosti a legislativu.
- Některé z obcí uvedli názor na sestavování rozpočtového výhledu. Vzhledem k tomu, že rozpočtový výhled nebyla povinnost, nenaučili se s ním do této doby dostatečně efektivně pracovat, ale pracují s ním. Další z obcí uvedla, že původní snaha vypracovat rozpočtový výhled, který by skutečně platil minimálně 2 roky, se ukázala jako nereálná. Změny skutečností i snahy zastupitelů a radních je nutí tento dokument ročně aktualizovat, tedy přepracovat.

- Zpřesňuje se výklad rozpočtových pravidel s důrazem změn rozpočtu v každé položce, a tím se neúměrně zvyšuje pracnost sledování plnění rozpočtu. Klade se velký důraz na formální stránku rozpočtu.

5. Závěr

Cílem práce bylo zhodnotit rozpočtový proces obcí v České republice s důrazem kladeným na ekonomickou podstatu a funkci rozpočtu.

Pokud jde o sestavování rozpočtu obce v České republice, není situace ideální. Rozpočtový proces obcí v ČR, který je upraven Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nedává obcím přesný postup rozpočtového procesu, ale ponechává jim v rozhodování značnou volnost, při přípravě a projednávání návrhu obecního rozpočtu. Lze tedy říci, že obce postupují různě a mezi jednotlivými obcemi existují značné rozdíly při jejich jednání. Velkou roli při sestavování rozpočtu hraje také velikost obce. Čím větší obec či město je, tím více se liší finanční prostředky, které obce obdrží ze státního rozpočtu. Velkým problémem při sestavování rozpočtu obcí může být (v případě pozdního schválení státního rozpočtu), že obce neví, jak velkou částku ze státního rozpočtu obdrží. V tomto případě hospodaří s rozpočtem, který si schválili, až do doby, než obdrží určenou částku ze státního rozpočtu a poté provedou úpravu stávajícího rozpočtu.

Výzkum prováděný v rámci této bakalářské práce, byl aplikován na města a obce Jihočeského kraje. Předmětem výzkumu bylo zjišťování informací týkajících se rozpočtového procesu. Rozpočtový proces je zde chápán jako soubor rozhodnutí různých subjektů, jehož výsledkem je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a cesty k jejich realizaci prostřednictvím jejich příjmů a výdajů.

Z dotazníkového výzkumu byly vyvozeny tyto závěry:

Obce začínají s přípravou návrhu rozpočtu na další rok ve většině případů v posledním čtvrtletí. Nejvíce preferují pro sestavování návrhu rozpočtu měsíce září a říjen. Touto přípravou mohou být v obcích pověřeny různé orgány, které jsou i za tento návrh zodpovědné. Pověřené orgány jsou rozdílné, dle velikosti obcí, protože v malých obcích nemívají zvláštní odbory jako ve velkých městech. Ve většině případech lze říci, že se na sestavování návrhu rozpočtu podílí více orgánů najednou. Obce mají možnost sestavovat dílčí rozpočty. Zkoumané obce však tuto možnost ze $\frac{3}{4}$ nevyužívají. Obce též mohou využívat členění rozpočtu na „běžný“ a „kapitálový“. Toto členění však podle výzkumu využívá méně než $\frac{1}{2}$

obcí, které byly zahrnuté do šetření. Obce toto členění tedy využívají pouze v případech, kdy si myslí, že je pro ně prospěšné.

Rozpočtovat sdílené daňové příjmy na další rok mohou obce na základě různých údajů. Tyto údaje mohou čerpat jak z vlastních zdrojů, tak ze zdrojů, které mohou získat od různých institucí, které poskytují informace celorepublikově nebo od institucí, které mají zastoupení v jednotlivých krajích. Většina obcí využívá skutečností, které jim jsou známy z předchozího roku.

Před schválením návrhu rozpočtu mohou být podány připomínky. Tyto připomínky podává ve většině případech zastupitelstvo. Aby mohly být tyto připomínky podávány, musí být návrh rozpočtu dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vhodně zveřejněn, nejméně však 14 dní před jeho projednáváním v zastupitelstvu. Pro zveřejnění návrhu lze využít úřední desku, kterou má k dispozici každá obec. Toto zveřejnění je nejčastější, protože je pro obce nejjednodušší. Obce však využívají i další způsoby zveřejňování jako jsou internetové stránky nebo místní zpravodaj. Způsob zveřejnění závisí také na velikosti obce. Menší obce využívají zpravidla jen úřední desku, větší obce a města využívají i další jmenované způsoby.

Novelizovaný Zákon č. 250/2000 Sb., ukládá obcím v paragrafu 3 sestavovat rozpočtový výhled jako povinný dokument. Pokud obce nemají dostatek informací o sestavení rozpočtového výhledu nepokládají za přínosné, mohou ho sestavovat pouze formálně, aby bylo zákonné povinnosti učiněno zadost. Rozpočtový výhled se zpravidla sestavuje na dobu dvou až pěti let. Nejčastěji je to období dvou let. Dále tento výhled mohou sestavovat, buď v minimálním povinném rozsahu, nebo ve větší podrobnosti. Častěji je sestavován v minimálním povinném rozsahu. Dále může být rozpočtový výhled pro obce závazný nebo nezávazný. Pro většinu obcí závazný však není. Tyto obce uvedly, že problematika sestavování rozpočtového výhledu je pro ně nejasná a do této doby se s ním nenaučily efektivně pracovat. Pokud je rozpočtový výhled závazný, může mít obec stanovena pravidla možných změn rozpočtového výhledu. Stanovení pravidel záleží čistě jen na tom, jak se vedení obce rozhodne. Tato pravidla jsou ve všech případech stanovena formou schvální změn v obecním zastupitelstvu. Mohou být buď věcná, nebo technická, mezi která patří změna dotací od kraje. Obce se také mohou rozhodnout, zda rozpočtový výhled budou sestavovat „každý rok znovu“ nebo „rolovacím způsobem, tedy přidáním posledního roku ke stávajícímu výhledu“. Z uvedených údajů lze říci, že obce preferují spíše sestavování „rolovacím způsobem“ než sestavování „každý rok znovu“. Rozpočtový výhled lze též

sestavovat v „jedné“ či „ve více variantách“. Všechny obce, které se staly předmětem tohoto výzkumu sestavují rozpočtový výhled „v jedné variantě“.

Některé obce si sestavují strategický plán rozvoje. Tento dokument v potřebném rozsahu má vypracováno jen velmi málo měst či obcí. Obce tento dokument nevypracovávají většinou z důvodu, že je časově náročný na zpracování a pro mnohé menší obce i odborně náročný. Z obcí zahrnutých do výběrového šetření strategický plán rozvoje obce sestavuje jen necelá polovina obcí. Lze tedy potvrdit, jak již bylo zmíněno, že obce spíše nepreferují sestavování strategického plánu rozvoje obce. V případech, kdy obce sestavují strategický plán rozvoje obce existuje téměř ve všech případech vazba střednědobého rozpočtového výhledu na tento plán. Strategický plán rozvoje obce může být sestavován na různě dlouhá časová období. Záleží na obcích, jak dlouhé si zvolí časové období. Nejčastěji obce sestavují tento plán na období 10 let. Obce volí raději delší časová období, aby nemusely časově a odborně náročný strategický plán rozvoje sestavovat příliš často. Rozpočtový výhled přispívá velkou měrou k efektivnímu rozhodování o využívání finančních zdrojů. Za užitečný nástroj finančního řízení obce považují rozpočtový výhled jen 32,3 %. Rozpočtový výhled bývá často sestavován ve formě, která není příliš srozumitelná ani pro ty, kteří o něm mají rozhodovat a ani pro veřejnost. Pracovníci některých obcí nevidí smysl využití tohoto nástroje. Z důvodu velkého administrativního zatížení, které nevede ke zlepšení hospodaření obce.

Položky příjmů i výdajů se ve většině případů vždy liší v konečném zúčtování od návrhu rozpočtu. Obecně lze říci, že se příjmy liší o částky nahodilých příjmů, které nejsou součástí schváleného rozpočtu. Výdaje se pak ve většině případů liší v položkách investičních výdajů. Obce provádějí kontrolu, zda hospodaří s finančními prostředky v souladu s vytyčeným rozpočtem. Sami si volí způsob a časové období, za které kontrolu budou provádět. Nejčastěji obce provádějí kontrolu měsíčně a čtvrtletně. Územní samosprávný celek je také povinen nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok. Obcí, které žádají o přezkoumání svého hospodaření krajský úřad je 78,5 %. Zbývající obce žádají o přezkoumání hospodaření auditora nebo auditorskou společnost a v jednom případě využívají přezkoumání v jednom roce od auditora a v dalším od krajského úřadu.

Z provedeného šetření vyplývá, že by obce měly věnovat větší pozornost problematice týkající se rozpočtového výhledu a práci s ním.

6. Přílohy

Příloha č. 1 Dotazník

Dotazník v rámci výzkumného záměru MSM 6007665806 řešeného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Zemědělskou fakultou, katedrou účetnictví a financí.

Téma: Rozpočtový proces obcí

1) Kdy začíná ve Vaší obci příprava návrhu rozpočtu na další rok?

.....

2) Kdo (který orgán) je ve Vaší obci pověřen a zodpovědný za přípravu návrhu rozpočtu?

.....

3) Sestavujete ve Vaší obci dílčí rozpočty? ANO NE

Jestliže ANO, tak jaké pokyny dostávají pro zpracování podkladů správci dílčích rozpočtů?

.....
.....

4) Využíváte členění rozpočtu na rozpočet „běžný“ a „kapitálový“?

ANO NE

5) Podle jakých údajů rozpočtujete sdílené daňové příjmy na další rok?

.....

6) Kdo především podává připomínky k návrhu rozpočtu před jeho schválením?

.....

Jsou časté návrhy od občanů obce? ANO NE

7) Jakým způsobem se ve Vaší obci zveřejňuje návrh rozpočtu?

.....
.....

8) Novelizovaný zákon č.250/2000 Sb. ukládá v paragrafu 3 obcím sestavovat rozpočtový výhled. Na jak dlouhé období rozpočtový výhled sestavujete?

.....

9) Rozpočtový výhled sestavujete:

a) v minimálním povinném rozsahu dle zákona č.250/2000 Sb. (po novele)

b) ve větší podrobnosti (specifikujte)

.....
.....
.....
.....

10) Je rozpočtový výhled závazný při sestavování ročních rozpočtů?

(zaškrtněte) ANO NE

11) Pokud je rozpočtový výhled závazný, jsou stanovena pravidla možných změn rozpočtového výhledu? (zaškrtněte) ANO NE
Pokud ano, jakou formou?

.....
.....

12) Rozpočtový výhled sestavujete:

a) každý rok znovu

b) "rolovacím způsobem", tedy přidáním posledního roku ke stávajícímu výhledu

13) Rozpočtový výhled sestavujete:

a) v jedné variantě

b) ve více variantách

14) Má obec sestaven "strategický plán rozvoje obce"? ANO NE

Pokud ano, existuje vazba střednědobého rozpočtového výhledu na tento plán?

ANO NE

Na jakou dobu je plán sestaven?

15) Považujete rozpočtový výhled za užitečný nástroj finančního řízení obce či města?

ANO NE

16) Ve kterých třídách (položkách) se vaše příjmy a výdaje v konečném zúčtování nejvíce liší od návrhu rozpočtu?

u příjmů.....

u výdajů.....

17) Jak často provádíte kontrolu, zda se hospodaření s finančními prostředky shoduje s vytyčeným rozpočtem?

.....

18) Jaký subjekt vám provádí přezkum hospodaření? Zaškrtněte.

krajský úřad auditor

19) Existuje ještě něco ze zkoumané problematiky, co byste chtěli sdělit?

.....
.....
.....
.....
.....

Příloha č. 2 Oslovené obce na dotazníkový výzkum

0 - 500 obyvatel

1. Obec Rataje - 212	16. Obec Doudleby - 340
2. Obec Bezdědovice - 335	17. Obec Dusičné - 268
3. Obec Buzice - 153	18. Obec Jankov - 350
4. Obec Předmít - 322	19. Obec Jivno - 178
5. Obec Tchořovice - 234	20. Obec Kamenná - 254
6. Obec Záboří - 349	21. Obec Libín - 316
7. Obec Adamov - 494	22. Obecní úřad Nákří - 205
8. Obec Branišov - 201	23. Obec Ledabyle - 235
9. Obec Doubravice - 207	
10. Obec Neplachov - 379	
11. Obec Pohorská Ves - 275	
12. Obec Sudoměřice u Tábora - 291	
13. Obec Podolí - 338	
14. Obec Cajkovice - 260	
15. Obec Čížkrajice - 276	

501 - 2000 obyvatel

1. Obec Hosín - 604	17. Obec Dolní Bukovsko - 1464
2. Obec Homole - 761	18. Obec Borek - 1041
3. Obec Římov - 646	19. Město Lomnice nad Lužnicí - 1590
4. Obec Srubec - 751	20. Město Mirovice - 1113
5. Obec Lnáře - 779	21. Město Milovice - 1640
6. Obec Besednice - 769	22. Městský úřad Bavorov - 1450
7. Obec Borotín - 523	23. Obec Ševětín - 1254
8. Obec Ratibořské Hory - 762	24. Obecní úřad Včelná - 1463
9. Obec Želeč - 752	25. Obec Benešov nad Černou - 1116
10. Obec Albrechtice nad Vltavou - 821	26. Obec Dolní Dvořiště - 1247
11. Obec Dobev - 682	27. Obec Frymburk - 1285
12. Obec Drhove - 582	28. Obec Chvalšiny - 1091
13. Obec Boršov nad Vltavou - 921	29. Obec Kyjov - 1193
14. Obec Chrášťany - 748	30. Obec Hrdějovice - 1359
15. Obec Jílovice - 856	31. Obec Horní Stropnice - 1545
16. Obec Ločenice - 559	32. Obec Dubné - 1043

1945 - 3548 název

33. Obec Dříteň - 1204

1. Obec Dříteň - 1204

34. Obec Olešnice - 730

2. Obec Olešnice - 730

3. Obec Olešnice - 730

4. Obec Olešnice - 730

5. Obec Olešnice - 730

6. Obec Olešnice - 730

7. Obec Olešnice - 730

8. Obec Olešnice - 730

9. Obec Olešnice - 730

10. Obec Olešnice - 730

11. Obec Olešnice - 730

12. Obec Olešnice - 730

13. Obec Olešnice - 730

14. Obec Olešnice - 730

15. Obec Olešnice - 730

16. Obec Olešnice - 730

17. Obec Olešnice - 730

18. Obec Olešnice - 730

19. Obec Olešnice - 730

20. Obec Olešnice - 730

21. Obec Olešnice - 730

22. Obec Olešnice - 730

23. Obec Olešnice - 730

24. Obec Olešnice - 730

25. Obec Olešnice - 730

26. Obec Olešnice - 730

27. Obec Olešnice - 730

28. Obec Olešnice - 730

29. Obec Olešnice - 730

30. Obec Olešnice - 730

1. Obec Olešnice - 730

2. Obec Olešnice - 730

3. Obec Olešnice - 730

4. Obec Olešnice - 730

5. Obec Olešnice - 730

6. Obec Olešnice - 730

7. Obec Olešnice - 730

8. Obec Olešnice - 730

9. Obec Olešnice - 730

10. Obec Olešnice - 730

11. Obec Olešnice - 730

12. Obec Olešnice - 730

13. Obec Olešnice - 730

14. Obec Olešnice - 730

15. Obec Olešnice - 730

16. Obec Olešnice - 730

17. Obec Olešnice - 730

18. Obec Olešnice - 730

19. Obec Olešnice - 730

20. Obec Olešnice - 730

21. Obec Olešnice - 730

22. Obec Olešnice - 730

23. Obec Olešnice - 730

24. Obec Olešnice - 730

25. Obec Olešnice - 730

26. Obec Olešnice - 730

27. Obec Olešnice - 730

28. Obec Olešnice - 730

29. Obec Olešnice - 730

30. Obec Olešnice - 730

2001 - 5000 obyvatel

1. Obec Kremže - 2417	17. Město Nová Včelnice - 2546
2. Obec Loučovice - 2058	18. Město Slavonice - 2701
3. Město Borovany - 3469	19. Město Netolice - 2690
4. Obec Ledenice - 2100	20. Město Volary - 4112
5. Město úřad Lišov - 3806	21. Město Volyně - 3150
6. Obec Dobrá Voda u Č. Budějovic - 2420	22. Město Chýnov - 2112
7. Město Hluboká nad Vltavou - 4350	23. Obec Planá nad Lužnicí - 2995
8. Město Nové Hradky - 2620	24. Město Mladá Vožice - 2780
9. Město Trhové Sviny - 4680	25. Město Rudolfov - 2284
10. Město ZLIV - 3779	
11. Město Horní Planá - 2333	
12. Město Velešín - 4003	
13. Město Vyšší Brod - 2565	
14. Město České Velenice - 3598	
15. Město Kardašova Řečice - 2057	
16. Město Nová Bystřice - 3341	

5001 - max obyvatel

1. Město Kaplice - 6954	10. Město Sezimovo Ústí - 7435
2. Město Dačice - 7991	11. Město Soběslav - 7421
3. Město Třeboň - 9155	12. Město Veselí nad Lužnicí - 6660
4. Město Milevsko - 9320	13. Město Týn nad Vltavou - 8300
5. Město Protivín - 5040	14. Město Písek - 29878
6. Město Vimperk - 8043	15. Město Český Krumlov - 14408
7. Městský úřad Blatná - 6707	16. Město Jindřichův Hradec - 22931
8. Město Vodňany - 6650	17. Město Prachatice - 11802
9. Město Bechyně - 6130	18. Město Tábor - 36680
	19. Město Strakonice - 24785

Přílohy 3: Tabulky

Přílohy tabulek, kde jsou uvedeny podrobněji výsledky jednotlivých velikostních skupin, které byly získané výzkumem.

Kdy začíná v obcích příprava rozpočtu na další rok								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001 - 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
listopad	6	46,1	6	30,0	1	6,2	1	6,25
prosinec	1	7,7	5	25,0	4	25,0		
září	2	15,4	3	15,0	4	25,0	9	56,25
říjen	4	30,8	5	25,0	7	43,8	2	12,50
červen			1	5,0			2	12,50
květen							1	6,25
srpen							1	6,25

Kdo je v obci pověřen a zodpovědný za přípravu návrhu rozpočtu								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
starosta	5	38,5	3	15	3	18,75	1	6,25
kombinace	7	53,8	13	65	13	81,25	2	12,5
finanční výbor	1	7,7	2	10			13	81,25
zastupitelstvo			2	10				

Sestavování dílčích rozpočtů v obcích								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001 - 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano			1	1,5	9	13,8	11	16,9
Ne	13	100	19	29,2	7	10,8	5	7,7

Využívání členění rozpočtu obcemi na „běžný“ a „kapitálový“								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano	2	3,1	7	10,8	10	15,4	12	18,5
Ne	11	16,9	13	20	6	9,2	4	6,2

Údaje, dle kterých obce rozpočtují sdílené daňové příjmy na další rok								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
podle skutečnosti z předchozího roku	8	12,3	9	13,8	4		1	1,5
podle predikce MFČR	2	3,1					2	3,1
podle predikce FÚ	1	1,5	1	1,5	1	1,5		
podle skutečnosti z předchozího roku + nárůst o 5%	1	1,5						
dle počtu obyvatel + predikce KÚ	1	1,5						
podle pokynů od KÚ			5	7,7	3			
podle skutečnosti z předchozího roku + predikce MFČR			5	7,7			10	15,4
neuvedeno					1	1,5		
podle predikce MFČR a očekávaných skutečností SR					3	4,6		
kombinace propočtu a odhadu					2	3,1	1	1,5
podle predikce KÚ a očekávaných skutečností SR					2	3,1		
podle predikce MFČR a dle pokynů od KÚ							2	3,1

Kdo v obcích podává připomínky k návrhu rozpočtu před jeho schválením								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
starosta	1	7,7			1	6,25		
zastupitelstvo	10	76,9	10	50	5	31,25	2	12,5
neuvedeno	1	7,7	3	15			1	6,25
kombinace zastupitelé a občané	1	7,7	2	10	2	12,5		
občanské sdružení			2	10				
rada města			1	5	2	12,5	5	31,25
kombinace zastupitelé a rada města			2	10			2	12,5
finanční výbor					3	18,75	1	6,25
kombinace finanční výbor a rada města					3	18,75		
kombinace finanční výbor a zastupitelé							2	12,5
kombinace správci finanční výbor a správci finančních prostředků							2	12,5
kombinace všech orgánů obce							1	6,25

Zveřejňování návrhu rozpočtu v obcích								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501- 2000		2001 - 5000		5001a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
úřední deska	9	13,8	16	24,6	11	16,9	7	10,8
úřední deska a internetové stránky	2	3,1	3	4,6	5	7,7	4	6,2
úřední deska, internetové stránky a zpravodaj							3	4,6
úřední deska a zpravodaj	1	1,5	1	1,5			1	1,5
úřední deska, internetové stránky, k nahlédnutí na určitých odborech							1	1,5
úřední deska a projednávání na veřejných schůzích	1	1,5						

Období, na které obce sestavují rozpočtový výhled (údaje v letech)								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1	1	1,5						
2	7	10,8	9	13,8	6	9,2	3	4,6
3	1	1,5	5	7,7	6	9,2	5	7,7
4	1	1,5			2	3,1	1	1,5
5	3	4,6	5	7,7	1	1,5	6	9,2
7							1	1,5
8					1	1,5		
10			1	1,5				

Obce sestavují rozpočtový výhled								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
v minimálním povinném rozsahu	12	18,5	17	26,2	14	21,5	9	13,8
ve větší podrobnosti	1	1,5	3	4,6	2	3,1	7	10,8

Rozpočtový výhled při sestavování ročních rozpočtů může být								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
závazný	9	%	6	9,2	2	3,1	8	12,3
není závazný	4	6,2	14	21,5	14	21,5	8	12,3

Je-li rozpočtový výhled závazný, jsou stanovena pravidla možných změn rozpočtového výhledu								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano	3	100	3	50			3	42,9
Ne			3	50	2	100	4	57,1

Obce rozpočtový výhled								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
rolovacím způsobem	5	7,7	12	18,5	12	18,5	5	7,7
každý rok znovu	8	12,3	4	6,2	4	6,2	11	16,9
neuvedeno			4	6,2				

Sestavování strategického plánu rozvoje obce								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano	2	15,4	10	50	3	18,75	11	68,75
Ne	11	84,6	10	50	13	81,25	5	31,25

Pokud ano, existuje vazba střednědobého rozpočtového výhledu na tento plán?								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano	2	100	9	90	2	66,7	9	81,8
Ne			1	10	1	33,3	2	18,2

Plán sestavují (údaje uvedené v letech)								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2	1		1					
3			1					
4			2				1	
5			2				1	
10					2		5	
15							1	
neuvedeno	1		3		1		3	

Považují-li rozpočtový výhled za užitečný nástroj finančního řízení obce								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Ano	3	23,1	7	35	7	43,75	4	25
Ne	10	76,9	12	60	8	50	12	75
neuvedeno			1	5	1	6,25		

Skutečné příjmy rozpočtu se liší od návrhu rozpočtu nejvíce v konečném zúčtování liší v těchto položkách								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
daňové příjmy	4	30,8			2	12,5	4	25
neuvedeno	4	30,8	4	20			4	25
pracují s rozpočtem průběžně	2	15,4						
různě	1	7,7	4	20	6	37,5	1	6,25
v položkách 2. - vztahy k SR	2	15,4						
dotace			3	15	2	12,5	5	31,25
daňové příjmy a dotace			7	35				
v položkách 1. - zásoby			2	10	2	12,5		
kapitálové příjmy					3	18,75	1	6,25
v položkách 1. - zásoby a dotace					1	6,25		
nedaňové příjmy							1	6,25

Skutečné výdaje rozpočtu se liší od návrhu rozpočtu nejvíce v konečném zúčtování liší v těchto položkách								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
neuvedeno	7	53,8	7	35	3	18,75	5	31,25
výdaje spojené s dotacemi	2	15,4	1	5	3	18,75	3	18,75
investiční výdaje			4	20	6	37,5	3	18,75
různě	1	7,7	1	5	1		3	18,75
výdaje na hospodaření územních samosprávních celků + výdaje spojené s dotacemi			2	10	1	6,25		
náklady na údržbu obce			5	25			2	12,5
výdaje na hospodaření územních samosprávních celků	3	23,1			2	12,5		

Kontrolu hospodaření s finančními prostředky provádí obce								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
měsíčně	4	30,8	11	55	9	56,25	13	81,25
čtvrtletně	8	61,5	4	20	2	12,5	1	6,25
po 2 měsících	1	7,7	1	5			1	6,25
pololetně			2	10				
kombinace			2	10	4	25	1	6,25
při zasedání zastupitelstva (7x)					1	6,25		

Subjekt, který obcím provádí přezkum hospodaření								
Skupiny obcí								
	0 - 500		501 - 2000		2001- 5000		5001 a více	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
krajský úřad	12	92,3	19	95	16	100	4	25
auditor	1	7,7	1	5			11	68,75
krajský úřad i auditor							1	6,25

7. Seznam literatury:

BROWN, C. C., OATES W. E.: Assistance to the Poor in a Federal System. Journal of Public Economics, 1987, Vol. 32, str. 307 - 330

HRABALOVÁ, S.: Teorie a praxe rozvoje měst a obcí. Brno: Olprint, 2004. ISBN 80-210-3356-8

KING, D.: Fiscal Tiers. The Economics of Multi-Level Government. London, George Allen and Undin, 1984

KOUDELKA, Z.: Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2001. Praha: Linde Praha a.s., 2001. ISBN 80-7201-272-X

OATES, E.W. Fiskální federalismus: přehled teoretického výzkumu a praktických výsledků. Finance a úvěr, 1991, Vol. 41, (č. 6), str. 261-277.

OBROVSKÝ, J.: Jak postupovat při zpracování rozpočtového výhledu, Moderní obec. Economia 2005, č. 10/2005, str. 20

OBROVSKÝ, J.: Proč je důležité mít program rozvoje, Moderní obec. Economia 2005, č. 12/2005, str. 20

OBROVSKÝ, J.: Jak postupovat při zpracování rozpočtového výhledu, Moderní obec. Economia 2005, č. 10/2005, str. 20

OBROVSKÝ, J.: Závěrečný účet? Stručný, přehledný, vypovídající, Moderní obec. Economia 2005, č. 11/2005, str. 22

PAULY, M.: Income Redistribution as a Local Public Good. Journal of Public Economics 1973, Vol. 2, str. 35 - 58

PEKOVÁ, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2003. 376 s. ISBN 80-7261-086

PEKOVÁ, J.: Veřejné finance úvod do problematiky. Praha: ASPI Publishing, s. r. o., 2002. ISBN 80-86395-19-7

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J.: Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI Publishing, s. r. o., 2002. ISBN 80-86395-21-9

SEDMIHRADSKÁ, L., CHYŤOVÁ, S.: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF PUBLIC FINANCE. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0862-1

8. Seznam použitých právních předpisů:

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, uveřejněno: Sbírka zákonů č. 73/2000, str. 3557

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), uveřejněno: Sbírka zákonů č. 65/2000, str. 3104

Zákon č. 218/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), uveřejněno: Sbírka zákonů č. 38/2000, str. 1765

Zákon č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů, uveřejněno: Sbírka zákonů č. 118/2002, str. 6909

Zákon č. 482/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, uveřejněno: Sbírka zákonů č. 166/2004, str. 9477

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, uveřejněno: Sbírka zákonů č. 114/2002, str. 6630

Vyhláška MF č. 551/2004 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem, uveřejněno: Sbírka zákonů č. 187/2004, str. 10126

Vyhláška MF č. 41/2002 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí uveřejněno: Sbírka zákonů č.